

N:o 9.

Ank. till Riksd. kansli den 17 mars 1903 kl. 4 e. m.

*Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens
åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastik-
departementet. (2:a U. A.)*

Ordinarie anslag.**Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.**

1:o) I den till Riksdagen den 14 januari 1903 aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kungl. Maj:t i punkten 1 under åttonde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att *dels* höja det till chefens för ecklesiastikdepartementet förfogande ställda anslaget för amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m. från dess nuvarande belopp, 15,000 kronor, till 18,500 kronor, eller med 3,500 kronor, *dels ock* — med utslutande af det i riksstaten upptagna anslaget å 2,000 kronor för anställande af ett biträde vid utförande af de inom departementet förekommande statistiska arbetena — till departementschefens förfogande för biträden vid utförande af de inom departementet förekommande statistiska arbetena på ordinarie stat bevilja ett anslag å 5,000 kronor, hvarigenom skulle tillkomma en ökning af 3,000 kronor.

Vid bifall härtill skulle anslaget till ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, nu 81,800 kronor, komma att höjas till 88,300 kronor.

Aug.
höjning af
anslaget till
amanuenser
m. m. samt af
anslaget till
statistiskt
biträde.

[1.]

Den utredning, som af chefen för ecklesiastikdepartementet i detta ärende förebragts, innefattas i det vid statsverkspropositionen fogade protokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1903, sid. 2—6, till hvilka utskottet tillåter sig hänvisa.

Utskottet anser sig så mycket mindre böra för närvarande förorda, att, på sätt af Kungl. Maj:t föreslagits, de till utförande af ecklesiastikdepartementet åliggande statistiska arbeten erforderliga belopp i departementets stat sammanföras till ett särskildt anslag, som frågan om önskvärdheten af en sådan ändring i grunderna för statens uppställning lämpligen synes böra bedömas i sammanhang med pröfningen af det förslag rörande departementets stat, som inom en icke aflägsen framtid torde vara att förvänta från den af Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta kommitté för afgifvande af utlåtande och förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden. De belopp, som på grund af Kungl. Maj:ts förevarande framställning kunna blifva beviljade, synas därför böra i sin helhet hänföras till anslaget för amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m.; och bör vid sådant förhållande anslaget å 2,000 kronor för anställande af ett biträde vid utförande af de inom departementet förekommande statistiska arbetena bibehållas oförändradt.

Vid granskning af den förebragta utredningen rörande de behöfliga anslagsbeloppen, har utskottet trots sig finna, att ökad tillgång skäligen bör beredas till gratifikationer åt amanuenser, som utan arvode tjänstgöra i departementet. Den uppgjorda beräkningen af anslagsbehovet i afseende å aflöningen åt de fasta amanuenserna synes däremot icke böra af Riksdagen obetingadt godkännas, helst som fullständigare utredning angående departementets behof af fasta amanuenser och om den omfattning, hvori dessas arbetskraft tages i anspråk, kan antagas blifva af ofvannämnda kommitté åvägabragt och kommittéutredningen äfven torde bereda ökad möjlighet att tillse, att amanuenserna i de särskilda statsdepartementen blifva med afseende å arbetsprestationer och aflöningsförmåner såvidt möjligt med hvarandra likställda.

Med afseende å hvad nu anförts har utskottet, som funnit utredningen om anslagsbehovet icke i öfrigt föranleda någon erinran, ansett anslagsökningen böra begränsas till något lägre belopp än af Kungl. Maj:t föreslagna 6,500 kronor och skäligen kunna bestämmas till 4,700 kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,
att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på
det sätt bifallas, att Riksdagen — med bibehållande af

det i ecklesiastikdepartementets stat upptagna anslaget å 2,000 kronor för anställande af ett biträde vid utförande af de inom departementet förekommande statistiska arbetena — höjer det till departementschefens förfogande ställda anslaget för amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m. från dess nuvarande belopp, 15,000 kronor, till 19,700 kronor, eller med 4,700 kronor.

Vid bifall härtill kommer anslaget till ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, nu 81,800 kronor, att höjas till 86,500 kronor.

Nationalmuseum.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen, att det i nationalmusei stat upptagna anslag å 5,000 kronor till brännmaterial m. m. måtte höjas med 1,000 kronor eller till 6,000 kronor samt uppföras såsom reservationsanslag, hvarigenom anslaget under rubriken nationalmuseum, nu 59,850 kronor, däraf fyra särskilda reservationsanslag å tillhopa 26,800 kronor, skulle komma att uppgå till 60,850 kronor, däraf fem särskilda reservationsanslag å tillhopa 32,800 kronor.

Ang.
höjning af
anslaget till
bränn-
material
m. m.
[2.]

Utredningen i detta ärende återfinnes å sid. 6—8 i statsrådsprotokollet.

Emot hvad sålunda föreslagits, har utskottet icke funnit anledning till erinran; och hemställer alltså utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, höja det i nationalmusei stat upptagna anslag å 5,000 kronor till brännmaterial m. m. med 1,000 kronor, eller till 6,000 kronor, samt uppföra anslaget såsom reservationsanslag.

Vid bifall härtill kommer anslaget under rubriken nationalmuseum, nu 59,850 kronor, däraf fyra särskilda reservationsanslag å tillhopa 26,800 kronor, att uppgå till 60,850 kronor, däraf fem särskilda reservationsanslag å tillhopa 32,800 kronor.

Kleresistaten.

Ang. prostetunnor för Byske m. fl. församlingar i Västerbottens andra kontrakt. [3.]

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom årlig ersättning för prostetunnor, tillkommande kontraktsprosten i Västerbottens andra kontrakt för Byske, Jörns och Älfsby församlingar samt Piteå stadsförsamling, bevilja 56 kronor 18 öre och för sådant ändamål öka den under rubriken kleresistaten uppförda anvisning i kontant, 29,652 kronor, med 57 kronor till 29,709 kronor, hvarigenom anslaget till kleresistaten, nu upptaget till 369,239 kronor, skulle komma att utgöra 369,296 kronor.

På grund af hvad i statsrådsprotokollet, sid. 9 och 10, i detta ärende blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, såsom årlig ersättning för prostetunnor, tillkommande kontraktsprosten i Västerbottens andra kontrakt för Byske, Jörns och Älfsby församlingar samt Piteå stadsförsamling, bevilja 56 kronor 18 öre och för sådant ändamål öka den under rubriken kleresistaten uppförda anvisning i kontant, 29,652 kronor, med 57 kronor till 29,709 kronor.

Vid bifall härtill kommer anslaget till kleresistaten, nu upptaget till 369,239 kronor, att utgöra 369,296 kronor.

Domkapitlens expeditioner.

Ang. inrättande af ett nytt stift m. m.

4:o) Uti en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 44), som blifvit till behandling af statsutskottet hänvisad, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda utdrag af statsrådsprotokoll öfver eklestiasitikärenden för den 19 december 1902 och den 23 januari 1903 föreslagit Riksdagen att dels medgifva,

att från och med den 1 januari 1904 Västerbottens och Norrbottens län finge frånskiljas Hernösands stift för att bilda ett särskildt stift med benämningen Luleå stift och med biskopssäte i Luleå, under villkor att då någon af de nuvarande innehafvarne af biskopsämbetena i Växjö och Kalmar stift från sin befattning afginge, det stiftsområde, den afgångne innehafv, skulle tilläggas det andra stiftet, som därefter skulle bära benämningen Växjö stift och hafva biskopssäte i Växjö,

att biskopslönen i det nya Hernösands stift finge utgå med enahanda belopp som i det nuvarande Hernösands stift,

att af biskopslöneregleringsfonden finge användas för aflönande af biskop i Luleå stift 14,000 kronor årligen, däraf 12,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom hyresersättning, samt för biskopen i det nya Växjö stift, utöfver biskopslönen i nuvarande Växjö stift, såsom lönetillägg 2,000 kronor årligen,

att notarien och amanuensen vid domkapitlet i det nya Hernösands stift finge åtnjuta enahanda löneförmåner, som bestämts för samma tjänstemän vid domkapitlet i det nuvarande Hernösands stift,

att för domkapitlet i Luleå stift finge utgå aflöning till notarie med 4,500 kronor, däraf 3,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar, samt arfvode till amanuens med 1,800 kronor, under de förbehåll och bestämmelser, som i den för tjänstemännen vid de ecklesiastiska konsistorierna fastställda aflöningsstat äro intagna, samt med där stadgad rätt för notarien till ålderstillägg och pension,

att för domkapitlet i det nya Växjö stift förhöjning finge äga rum af notariens aflöning till 4,500 kronor, däraf 3,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar, samt af amanuensens arfvode till 1,800 kronor,

samt att domkapitlet i Luleå finge från det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: skrifmaterialier och expenser, ved m. m. emot redovisning undfå erforderliga medel till inköp af skrifmaterialier, inköp af nödiga inventarier, renhållning, gas och lyse, ved och vedhuggning, bokiinköp, inbindning af böcker och tidningsprenumeration, tryckningskostnader, annons- och fraktkostnader samt utgifter för telegramporto,

dels ock till bestridande af kostnaderna härför samt för vaktbetjäning och öfriga årliga utgifter jämte erforderlig utrustning af expeditionslokal vid domkapitlet i Luleå äfvensom hyra för expeditionslokal vid domkapitlet i Visby höja ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner med 6,350 kronor eller från dess nuvarande belopp, 79,580 kronor, till 85,930 kronor samt vidtagna sådan ändring i det på ordinarie stat under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., att däraf må till domkapitlens expeditioner utgå högst 9,000 kronor, äfvensom på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 6,470 kronor, däraf till förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner 2,970 kronor samt till anskaffande af möbler m. m. för domkapitlet i Luleå 3,500 kronor.

Vidare har i anledning af Kungl. Maj:ts berörda proposition i två till utskottets behandling öfverlämnade, sinsemellan lika lydande motioner, väckta den ena i Första Kammaren af herr *C. B. Hasselrot m. fl.* (n:o 52) och den andra i Andra Kammaren af herr *C. A. J. Fagerlund m. fl.* (n:o 161), föreslagits, att Riksdagen måtte på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts ifrågakvarande proposition, att Riksdagen dels medgifve,

att från och med den 1 januari 1904 Västerbottens och Norrbottens län finge fränskiljas Hernösands stift för att bilda ett särskildt stift med benämningen Luleå stift och med biskopssäte i Luleå,

att biskopslönen i det nya Hernösands stift finge utgå med enahanda belopp som i det nuvarande Hernösands stift,

att af biskopslöneregleringsfonden finge användas för aflönande af biskop i Luleå stift 14,000 kronor årligen, däraf 12,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom hyresersättning,

att notarien och amanuensen vid domkapitlet i det nya Hernösands stift finge åtnjuta enahanda löneförmåner, som bestämts för samma tjänstemän vid domkapitlet i det nuvarande Hernösands stift,

att för domkapitlet i Luleå stift finge utgå aflöning till notarie med 4,500 kronor, däraf 3,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar, samt arfvode till amanuens med 1,800 kronor under de förbehåll och bestämmelser, som i den för tjänstemännen vid de ecklesiastiska konsistorierna fastställda aflöningsstat äro intagna, samt med där stadgad rätt för notarien till ålderstillägg och pension.

samt att domkapitlet i Luleå finge från det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: skrifmaterialier och expenser, ved m. m. emot redovisning undfå erforderliga medel till inköp af skrifmaterialier, inköp af nödvändiga inventarier, renhållning, gas och lyse, ved och vedhuggning, bokinköp, inbindning af böcker och tidningsprenumeration, tryckningskostnader, annons- och fraktkostnader samt utgifter för telegramporto,

dels ock till bestridande af kostnaderna härför samt för vaktbetjäning och öfriga årliga utgifter jämte erforderlig utrustning af expeditionslokal vid domkapitlet i Luleå äfvensom hyra för expeditionslokal vid domkapitlet i Visby höja ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner med 9,320 kronor eller från dess nuvarande belopp, 79,580 kronor, till 88,900 kronor samt vidtagna sådan ändring i det på ordinarie stat under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., att däraf finge till domkapitlens expeditioner utgå högst 9,000 kronor, äfvensom på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 3,500 kronor till anskaffande af möbler m. m. för domkapitlet i Luleå.

Till utskottets behandling har äfven öfverlämnats en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 157), däri herr *A. Hedin* föreslagit, att Kungl. Maj:ts berörda proposition n:o 44 måtte på det sätt bifallas, att Riksdagen dels medgifve,

att från och med den 1 januari 1904 Västerbottens och Norrbottens län finge frånskiljas Hernösands stift för att bilda ett särskildt stift med benämningen Luleå stift och med biskopssäte i Luleå, under villkor att, då någon af de nuvarande innehafvarne af biskopsämbetena i Växjö och Kalmar stift från sin befattning afginge, det stiftsområde, den afgångne innehafvade, skulle tilläggas det andra stiftet, som därefter skulle bära benämningen Växjö stift och hafva biskopssäte i Växjö,

att biskopslönen i det nya Hernösands stift finge utgå med enahanda belopp som i det nuvarande Hernösands stift,

att af biskopslöneregleringsfonden finge användas för aflönande af biskop i Luleå stift 14,000 kronor årligen, däraf 12,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom hyresersättning, samt för biskopen i det nya Växjö stift, utöfver biskopslönen i nuvarande Växjö stift, såsom lönetillägg 2,000 kronor årligen,

att notarien och amanuensen vid domkapitlet i det nya Hernösands stift finge åtnjuta enahanda löneförmåner, som bestämts för samma tjänstemän vid domkapitlet i det nuvarande Hernösands stift,

att för domkapitlet i Luleå stift finge på extra stat för år 1904 utgå aflöning till notarie med 4,500 kronor, däraf 3,000 kronor beräknade som lön och 1,500 kronor som tjänstgöringspenningar, samt arfvode till amanuens med 1,800 kronor,

att för domkapitlet i det nya Växjö stift förhöjning finge äga rum af notariens aflöning till 4,500 kronor, däraf 3,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar, samt af amanuensens arfvode till 1,800 kronor,

samt att domkapitlet i Luleå finge från det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: skrifmaterialier och expenser, ved m. m., emot redovisning undfå erforderliga medel till inköp af skrifmaterialier, inköp af nödiga inventarier, renhållning, gas och lyse, ved och vedhuggning, bokinköp, inbindning af böcker och tidningsprenumeration, tryckningskostnader, annons- och fraktkostnader samt utgifter för telegraphporto,

dels ock till bestridande af kostnaderna härför samt för vaktbetjäning och öfriga årliga utgifter jämte erforderlig utrustning af expeditionslokal vid domkapitlet i Luleå äfvensom hyra för expeditionslokal vid domkapitlet i Visby på extra stat för 1904 anvisa ett belopp af 6,350 kronor

samt vidtaga sådan ändring i det på ordinarie stat under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., att däraf finge till domkapitlens expeditioner utgå högst 9,000 kronor, äfvensom på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 6,470 kronor, däraf till förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner 2,970 kronor samt till anskaffande af möbler m. m. för domkapitlet i Luleå 3,500 kronor.

Öfver såväl Kongl. Maj:ts ofvannämnda proposition som herrar C. B. Hasselrots m. fl., C. A. J. Fagerlunds m. fl. och A. Hedins berörda motioner lärer det sammansatta stats- och lagutskottet komma att framdeles under riksdagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet härigenom skolat för Riksdagen anmäla.

Universiteten.

5:o) Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på ordinarie stat bevilja *dels* till upprättande af en ordinarie professur i germanska språk vid universitetet i Uppsala 6,000 kronor, däraf 4,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar, *dels ock* till upprättande af en ordinarie professur i germanska språk vid universitetet i Lund 6,000 kronor, däraf 4,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar, med rätt för blifvande innehafvare af dessa professurer till ålderstillägg och pension i enlighet med hvad därom för de ordinarie professorerna vid universiteten, med vissa särskilda undantag, är stadgadt.

Utredningen i detta ärende innefattas å sid. 10—23 i statsrådsprotokollet.

Af hvad till statsrådsprotokollet blifvit i detta ämne anfördt finner utskottet behovet af en ny professur i de germanska språken vid hvardera universitetet vara ådagalagdt. Då utskottet sålunda finner sig böra biträda Kongl. Maj:ts i förevarande afseende framställda förslag, har utskottet emellertid velat uttala önskvärdheten af att undervisningen vid universiteten i de ifrågavarande språken må hufvudsakligen omfatta språken på deras nuvarande utvecklingsståndpunkt och att skärpning af examensfordringarna icke må äga rum, men att dessa däremot så afpassas, att därigenom främjas förvärfvandet af en i det praktiska lifvet nyttig språkkunskap. Därest undervisningen sålunda finge en väsentligen praktisk riktning, skulle detta enligt utskottets förmenande komma att utöfva en

Aug.
nya professu-
rer i ger-
manska språk
i Uppsala och
Lund.
[4.]

gagnande inverkan äfven på språkundervisningen vid de allmänna läroverken, där ett stort antal af dem, som vid universiteten examineras i de lefvande språken kan antagas vinna anställning såsom lärare.

Under återopande af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, på ordinarie stat bevilja

a) till upprättande af en ordinarie professur i germanska språk vid universitetet i Uppsala 6,000 kronor, däraf 4,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom tjänstgöringspénningar, med rätt för blifvande innehafvare af denna professur till ålderstillägg och pension i enlighet med hvad därom för de ordinarie professorerna vid universitetet, med vissa särskilda undantag, är stadgadt;

b) till upprättande af en ordinarie professur i germanska språk vid universitetet i Lund 6,000 kronor, däraf 4,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom tjänstgöringspénningar, med rätt för blifvande innehafvare af denna professur till ålderstillägg och pension i enlighet med hvad därom för de ordinarie professorerna vid universitetet, med vissa särskilda undantag, är stadgadt.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för höjning af materielanslaget till patologiska institutionen vid universitetet i Uppsala från dess nuvarande belopp, 2,500 kronor, till 3,500 kronor på ordinarie stat bevilja ett belopp af 1,000 kronor.

Utredningen i detta ärende innefattas i statsrådsprotokollet, sid. 23 – 27.

Ang.
höjning af
materiel-
anslaget till
patologiska
institutionen i
Uppsala.

[5.]

På grund af hvad i ärendet förekommit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för höjning af materielanslaget till patologiska institutionen vid universitetet i Uppsala från dess nuvarande belopp, 2,500 kronor, till 3,500 kronor på ordinarie stat bevilja ett belopp af 1,000 kronor.

Ang. materiel för den oftalmiatrika kliniken i Uppsala. [6.]

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till materiel för den oftalmiatrika kliniken vid universitetet i Uppsala på ordinarie stat bevilja ett anslag af 500 kronor.

I statsrådsprotokollet redogöres å sid. 27—29 för den utredning, som förebragts i detta ärende.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till materiel för den oftalmiatrika kliniken vid universitetet i Uppsala på ordinarie stat bevilja ett anslag af 500 kronor.

Ang. inrättande vid universitetet i Uppsala af en professor i alkohologi.

8:o) Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 67) har herr J. Byström af anförda skäl föreslagit, att Riksdagen måtte på ordinarie stat bevilja till upprättande af en ordinarie professor i alkohologi vid universitetet i Uppsala 6,000 kronor, däraf 4,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar, med rätt för blifvande innehafvare af denna professor till ålderstillägg och pension i enlighet med hvad därom för de ordinarie professorerna vid universiteten, med vissa särskilda undantag, är stadgadt.

Utskottet, som icke anser sig kunna förorda motionärens förslag, hemställer,

att herr Byströms förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Ang. amanuens å obstetrisk-gynekologiska kliniken i Lund. [7.]

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till arfvode åt en amanuens å den obstetrisk-gynekologiska kliniken vid universitetet i Lund på ordinarie stat bevilja ett belopp af 900 kronor.

Den utredning, som i ärendet förekommit, återfinnes å sid. 29—31 i statsrådsprotokollet.

På de i statsrådsprotokollet anförda skäl hemställer utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till arfvode åt en amanuens å den obstetrisk-gynekologiska kliniken vid universitetet i Lund på ordinarie stat bevilja ett belopp af 900 kronor.

10:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för höjning af anslaget till materiel för fysiska institutionen vid universitetet i Lund från dess nuvarande belopp, 2,500 kronor, till 4,000 kronor på ordinarie stat bevilja ett belopp af 1,500 kronor.

Ang.
höjning af
anslaget till
materiel för
fysiska institu-
tionen i Lund.

Till statsrådsprotokollet (sid. 31—36) har departementschefen redogjort för ärendets behandling hos de akademiska myndigheterna; och hänvisar utskottet till denna redogörelse.

[8.]

Utskottet, som funnit behovet af anslagets höjning med det föreslagna beloppet vara visadt, hemställer alltså,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för höjning af anslaget till materiel för fysiska institutionen vid universitetet i Lund från dess nuvarande belopp, 2,500 kronor, till 4,000 kronor på ordinarie stat bevilja ett belopp af 1,500 kronor.

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för höjning af anslaget till materiel för geologisk-mineralogiska institutionen vid universitetet i Lund på ordinarie stat bevilja ett belopp af 300 kronor.

Ang.
höjning af
anslaget till
materiel för
geologisk-
mineralogiska
institutionen
i Lund.

De skäl, på hvilka denna framställning grundats, hafva af departementschefen anförts till statsrådsprotokollet och återfinnas därstädes å sid. 37—39.

[9.]

På grund af hvad i ärendet förekommit och under erinran, att det hittills för ifrågavarande ändamål utgående anslag utgjort 2,300 kronor, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för höjning af anslaget till materiel för geologisk-mineralogiska institutionen vid universitetet i Lund på ordinarie stat bevilja ett belopp af 300 kronor.

I händelse af bifall till hvad utskottet under punkterna 5:o)—11:o) föreslagit, kommer anslaget till universiteten, nu 856,724 kronor, att ökas med 16,200 kronor eller till 872,924 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Ang. höjning af arfvodet till en amanuens å den histologiska afdelningen. 12:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för höjning af arfvodet åt amanuensen å karolinska mediko-kirurgiska institutets histologiska afdelning, nu utgörande 500 kronor, till 900 kronor på ordinarie stat bevilja ett belopp af 400 kronor.

[10.] Utskottet tillåter sig hänvisa till den utredning i ärendet, som innefattas å sid. 39—44 i statsrådsprotokollet.

På grund af hvad i ärendet förekommit får utskottet hemställa, att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för höjning af arfvodet åt amanuensen å karolinska mediko-kirurgiska institutets histologiska afdelning, nu utgörande 500 kronor, till 900 kronor på ordinarie stat bevilja ett belopp af 400 kronor.

Ang. höjning af anslaget till anskaffning af materiel m. m. för undervisningen i klinisk medicin. 13:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för höjning af anslaget till anskaffning af materiel m. m. för undervisningen i klinisk medicin vid karolinska mediko-kirurgiska institutet från anslagets nuvarande belopp, 1,500 kronor, till 2,500 kronor på ordinarie stat bevilja ett belopp af 1,000 kronor.

[11.] I statsrådsprotokollet redogöres å sid. 44—45 för de skäl, hvarpå denna framställning grundats.

Då af utredningen i ärendet synes framgå, att den begärda höjningen af ifrågavarande anslag är af behovet påkallad, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för höjning af anslaget till anskaffning af materiel m. m. för undervisningen i klinisk medicin vid karolinska mediko-kirurgiska institutet från anslagets nuvarande belopp, 1,500 kronor, till 2,500 kronor på ordinarie stat bevilja ett belopp af 1,000 kronor.

Ang. höjning af arfvodet åt kanslerssekreteraren. 14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för höjning till 1,000 kronor af det å karolinska mediko-kirurgiska institutets stat uppförda anslag å 750 kronor till arfvode åt kanslerssekreteraren på ordinarie stat bevilja ett belopp af 250 kronor, med förklarande att det sålunda förhöjda anslaget skall utgå under villkor att de af tjänsten föranledda kostnader för

[12.]

hyra af arkiv- och expeditiionslokal samt för skrifmaterialier och expenser af tjänstinnehafvaren bestridas.

Utredningen i detta ärende innefattas å sid. 45—53 i statsrådsprotokollet, till hvilka utskottet sålunda får hänvisa.

Då giltiga skäl för den ifrågasatta anslagshöjningen synas vara anförda, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning, för höjning till 1,000 kronor af det å karolinska mediko-kirurgiska institutets stat uppförda anslag å 750 kronor till arfvode åt kanslerssekreteraren på ordinarie stat bevilja ett belopp af 250 kronor, med förklarande, att det sålunda förhöjda anslaget skall utgå under villkor att de af tjänsten föranledda kostnader för hyra af arkiv- och expeditiionslokal samt för skrifmaterialier och expenser af tjänstinnehafvaren bestridas.

Bifall till hvad under punkterna 12:o)—14:o) af utskottet föreslagits föranleder en ökning af anslaget till karolinska mediko-kirurgiska institutet, nu 210,300 kronor, med 1,650 kronor eller till 211,950 kronor.

Allmänna läroverken.

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen, att, under förutsättning att Stockholms stad tillhandahölle erforderliga och lämpliga lokaler, för utvidgning af Östermalms femklassiga allmänna läroverk till ett å real-Ang. utvidgning af Östermalms lägre allmänna läroverk till fullständigt på reallinjen. linjen fullständigt läroverk med i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastik-[13.] ärenden den 12 januari 1903 angifven ökning af dess lönestat, ordinarie reservationsanslaget till allmänna läroverken måtte höjas med 14,150 kronor, vid bifall hvartill detta anslag komme att ökas från dess nuvarande belopp, 3,330,611 kronor, till 3,344,761 kronor.

Enligt hvad nämnda statsrådsprotokoll gifver vid handen, skulle ökningen i läroverkets lönestat afse:

lön åt 5 lektorer å kronor 2,500	kronor 12,500:—
höjning af lönen åt rektor från 4,000 kr. till 4,500 kr. ...	» 500:—
» » » » musikläraren från 450 till 750 kr. ...	» 300:—
» » » » teckningsläraren från 600 till 1,000 kr. ...	» 400:—
» » » » gymnastikläraren från 600 till 1,000 kr. ...	» 400:—
» » » » skolläkaren från 100 till 150 kr.	» 50:—

summa kronor 14,150:—

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 53—62.

Härjämte får utskottet meddela, att sedan af stadsfullmäktige i Stockholm inforadrats yttrande, huruvida de vore villige och i tillfälle att redan till början af läsåret 1903—1904 anskaffa och tillhandahålla erforderliga, lämpligt belägna lärosalar jämte nödig inredning för en nedre och en öfre afdelning af en vid Östermalms läroverk inrättad sjätte klass å reallinjen jämte nödigt utrymme för behöfliga instrument, laborationer m. m., allt under förutsättning att vederbörligt beslut om dylika afdelningars upprättande vid läroverket fattades senast under juni månad 1903, så hafva stadsfullmäktige uti en till öfverståthållareämbetet den 19 januari 1903 aflåten skrifvelse, som blifvit genom ecklesiastikdepartementet till utskottet öfverlämnad, förklarar sig beredda att under angifna förutsättningar till början af läsåret 1903—1904 hålla de sålunda ifrågasatta lokalerna till handa.

Då utskottet funnit det vara ådagalagdt, att den ifrågasatta utvidgningen af Östermalms femklassiga allmänna läroverk är af behovet påkallad, och någon anmärkning mot de härför beräknade kostnaderna icke förekommit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, under förutsättning att Stockholms stad tillhandahåller erforderliga och lämpliga lokaler, för utvidgning af Östermalms femklassiga allmänna läroverk till ett å reallinjen fullständigt läroverk med följande ökning af dess lönestat:

lön åt fem lektorer à kr. 2,500	kr. 12,500: —
höjning af lönen åt rektor från 4,000 kr. till 4,500 kr.	» 500: —
höjning af lönen åt musikläraren från 450 till 750 kr.	» 300: —
höjning af lönen åt teckningsläraren från 600 till 1,000 kr.	» 400: —
höjning af lönen åt gymnastikläraren från 600 till 1,000 kr.	» 400: —
höjning af lönen åt skolläkaren från 100 till 150 kr.	» 50: —

summa kr. 14,150: —

höja ordinarie reservationsanslaget till allmänna läroverken med 14,150 kronor.

Vid bifall härtill skulle anslaget till allmänna läroverken komma att ökas från dess nuvarande belopp, 3,330,611 kronor, till 3,344,761 kronor.

Högre skolor för kvinnlig ungdom.

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att medgifva, att samskolor å orter, där allmänt läroverk för gossar ej finnes, måtte kunna erhålla understöd af anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom enligt de för sådant understöd stadgade grunder, äfven om de vid samma grundens trädande i tillämpning icke varit i åtnjutande af statsbidrag från anslaget; och skulle, enligt hvad i statsverkspropositionen förmåles, bifall härtill, under viss i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1903 angifven förutsättning, icke påkalla någon förhöjning af anslaget.

Ang.
ändring af
grunderna för
tilldelande af
understöd från
anslaget till
högre skolor
för kvinnlig
ungdom.

[14.]

Till upplysning angående den förutsättning, hvaraf sålunda skulle bero, huruvida ökning af anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom vore erforderlig, får utskottet erinra, hurusom chefen för ecklesiastikdepartementet i omförmälda statsrådsprotokoll anmärkt, att en ökning af anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom skulle vinnas, därest Riksdagen bifölle det förslag, Kungl. Maj:t den 19 december 1902 på departementschefens hemställda beslutit göra Riksdagen i fråga om uppförande af ett särskildt förslagsanslag att användas för bidrag till pensionering af lärarinnor vid högre flick- och samskolor. Därigenom skulle nämligen de 10,000 kronor, som nu utaf anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom beräknats skola utgå såsom pensioneringsbidrag, kunna användas för anslagets egentliga ändamål.

På grund af det sammanhang, som sålunda förefinnes emellan förevarande framställning och det förslag, Kungl. Maj:t i punkten 5 af statsverkspropositionens tionde hufvudtitel framställt, anser utskottet behandlingen af nu ifrågavarande punkt böra uppskjutas till dess Riksdagen fattat beslut i berörda, till tionde hufvudtiteln hörande anslagsfråga, och kommer utskottet följaktligen att framdeles under riksdagens lopp afgifva yttrande öfver Kungl. Maj:ts ofvannämnda, i punkten 14:o under nu ifrågavarande hufvudtitel framställda förslag; hvilket utskottet härigenom skolat för Riksdagen

anmäla.

Folkundervisningen.

Ang. stat för folkskolelärarinneseminariet i Landskrona m. m. [15.] 17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen, att för tillämpning af den i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1903 af departementschefen angifna stat för folkskolelärarinneseminariet i Landskrona samt för beredande af medel för tillgodoseende af lärares och lärarinnors vid seminariet rätt till ålderstillägg höja anslaget till seminarier för folkskolelärares bildande med 24,825 kronor.

Den åberopade staten är af följande lydelse:

rektor, lön	kronor	3,500: —	
2 adjunkter, löner à 1,500 kronor ...	»	3,000: —	
2 lärarinnor, som innehafva mot adjunktstjänst svarande befattning, löner à 1,500 kronor	»	3,000: —	
2 lärarinnor i öfningskolan, arfvoden à 1,500 kronor	»	3,000: —	
1 lärarinna i musik och sång, arfvode	»	1,100: —	
1 » i teckning, arfvode	»	800: —	
1 » i gymnastik, arfvode	»	675: —	
1 » i slöjd, arfvode	»	800: —	
1 lärare eller lärarinna i trädgårdsskötsel, arfvode	»	1,200: —	kronor 17,075: —
till materiel samt bränsle, lyse m. m. kronor		4,950: —	
» tryckning hvart annat år af årsberättelse	»	100: —	
läkarearfvode	»	200: —	» 5,250: —
för seminarieträdgårdens underhåll och skötsel	»	1,000: —	
			summa kronor 23,325: —

Återstående 1,500 kronor af det under denna punkt åskade anslaget äro afsedda för tillgodoseende af lärares och lärarinnors vid seminariet rätt till ålderstillägg.

Beträffande den närmare utredningen i ärendet hänvisar utskottet till sid. 67—69 i statsrådsprotokollet.

Emot hvad i detta ärende föreslagits har utskottet icke funnit någon anledning till erinran; och får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning, för tillämpning af följande stat för folkskolelärarinneseminariet i Landskrona:

rektor, lön	kronor 3,500: —	
2 adjunkter, löner å 1,500 kronor	» 3,000: —	
2 lärarinnor, som inne- hafva mot adjunkts- tjänst svarande be- fattning, löner å 1,500 kronor	» 3,000: —	
2 lärarinnor i öfnings- skolan, arfvoden å 1,500 kronor	» 3,000: —	
1 lärarinna i musik och sång, arfvode	» 1,100: —	
1 lärarinna i teckning, arfvode	» 800: —	
1 lärarinna i gymna- stik, arfvode	» 675: —	
1 lärarinna i slöjd, arf- vode	» 800: —	
1 lärare eller lärarinna i trädgårdsskötsel, arfvode	» 1,200: —	kronor 17,075: —
till materiel samt brän- sle, lyse m. m.	kronor 4,950: —	
till tryckning hvart an- nat år af årsberät- telse	» 100: —	
läkarearfvode	» 200: —	» 5,250: —
för seminarieträdgårdens underhåll och skötsel	1,000: —	
	<u>summa kronor 23,325: —</u>	

samt för beredande af medel för tillgodoseende af lärares och lärarinnors vid seminariet rätt till ålderstillägg höja anslaget till seminarier för folkskolelärares bildande med 24,825 kronor.

Ang.
ålderstillägg
för musik-
lärarne vid
folkskole-
läraresemi-
narierna
m. fl.

[16.]

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen, att, för beredande af medel för tillgodoseende af vissa lärares och lärarinnors rätt till ålderstillägg, anslaget till seminarier för folkskolelärares bildande måtte ökas med 600 kronor.

Af statsrådsprotokollet i detta ärende, sid. 70—71, inhämtas, att det begärda anslaget enligt inom ecklesiastikdepartementet gjord beräkning visat sig behöfligt för att under år 1904 bereda medel till ålderstillägg enligt fastställda grunder dels åt musiklärare och musiklärarinnor vid folkskolelärare- och folkskolelärareseminarier och dels åt lärare, som äro förordnade att uppehålla undervisning vid seminariernas öfningsskolor.

På grund af hvad i detta ärende förekommit, hemställer utskottet, att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för beredande af medel för tillgodoseende af ofvan omförmälda lärares och lärarinnors rätt till ålderstillägg, höja anslaget till seminarier för folkskolelärares bildande med 600 kronor.

Vid bifall till hvad i denna och nästföregående punkt af utskottet föreslagits, kommer anslaget till seminarier för folkskolelärares bildande att från dess nuvarande belopp, 347,425 kronor, höjas med sammanlagdt 25,425 kronor eller till 372,850 kronor.

Ang.
stipendier för
seminarie-
elever.

[17.]

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja anslaget till stipendier för seminarieelever med 6,250 kronor eller från dess nuvarande belopp, 75,000 kronor, till 81,250 kronor.

Af statsrådsprotokollet, sid. 71—72, inhämtas, att anslagsökningen är beroende på det nya seminariets i Landskrona uppförande på ordinarie stat och att ökningens belopp är beräknadt efter det medelbelopp, som hittills utgått till de äldre seminarierna.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, höja anslaget till stipendier för seminarieelever med 6,250 kronor eller från dess nuvarande belopp, 75,000 kronor, till 81,250 kronor.

Ang.
anslaget till
högre folk-
skolor.

20:o) Uti en inom Andra Kamraren väckt motion (n:o 81) hafva herrar *E. Hammarlund* och *F. Berg* i Stockholm föreslagit, att Riksdagen måtte besluta, att det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda reservationsanslag till högre folkskolor, 25,000 kronor, skulle förändras till förslagsanslag.

Till stöd för sitt förslag hafva motionärerna anfört följande:

»Under riksstatens åttonde hufvudtitel finnes uppfördt ett anslag å 25,000 kronor till understöd åt högre folkskolor. Anslaget i fråga har tillkommit på grund af beslut af 1856—1858 årens Riksdag. Ursprungligen sattes det till 24,000 riksdaler riksmünt, men då det sedermera visade sig, att den nya skolarten icke genast vann den utbredning, som man väntat, nedsattes anslaget och utgick under 1860- och början af 1870-talet med belopp, växlande från 6,000 till 13,200 kronor. Vid 1876 års riksdag höjdes det till 20,000 kronor och vid 1901 års riksdag till 25,000 kronor eller 1,000 kronor mer än den summa, som fastställdes af 1856—1858 årens Riksdag.

Såsom villkor för statsbidrags utgående från nämnda anslag gälla enligt kungl. kungörelsen den 28 maj 1897 följande af Riksdagen fastställda grunder.

»Högre folkskola, hvarmed förstås en sådan skola, som för en eller gemensamt för flera församlingar på landet eller i stad, där hvarken allmänt läroverk eller pedagogi finnes, inrättas i ändamål att bereda de arbetande klassernas barn tillfälle att inhämta ett högre mått af bildning, utan att barnen dragas från sina vanliga lefnadsförhållanden eller nödig öfning för duglighet och härdighet vid kroppsarbete, kan erhålla understöd af statsmedel till högst dubbla beloppet af hvad till skolan i distriktet sammanskjutes, dock högst 1,200 kronor årligen för hvarje årsklass och för hvarje skola ej öfverstigande 2,400 kronor om året.»

Då anslaget till högre folkskolor är reservationsanslag och sålunda ej får öferskridas, har det händt och kan allt fortfarande hända, att, äfven om ett skoldistrikt uppfyller *alla* de villkor, statsmakterna fordra för att understöd skall utgå till högre folkskola, skoldistriktet riskerar att gå miste om dylikt anslag på den grund, att inga medel finnas för ändamålet tillgängliga. Detta är en oegentlighet, som torde böra med det allra suaraste undanröjas.

Ursprungligen utgingo alla af Riksdagen beviljade anslag för folkundervisningsanstalterna med fasta belopp. Men i den mån folkskoleväsendet utvecklats, hafva så småningom anslagen förvandlats till förslagsanslag. Under åttonde hufvudtiteln finnas sålunda i riksstaten för år 1902 uppförda följande förslagsanslag för folkundervisningsändamål:

	Kronor.
Bidrag till aflönande af vikarie under öfningslärares vid folkskollärareseminarium sjukdom.....	4,000
Transport	4,000

	Transport	4,000
Bidrag till aflönande af lärare och lärarinnor vid seminarier för småskollärares och småskollärarynnors bildande.....		20,000
Till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar.....		45,000
Lönetskillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor.....		5,250,000
Understöd åt folkhögskolor.....		120,000
Understöd för aflönande af lärare vid fortsättningsskolan.....		50,000
Bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna.....		240,000
För anordnande af kvinnlig slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola.....		90,000
Bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola.....		75,000
Bidrag till aflönande af vikarie för lärare vid småskollärareseminarium.....		2,000
	Summa kr.	5,896,000

I fråga om samtliga dessa anslag gäller, att Riksdagen fastställt de grunder, enligt hvilka bidrag från hvarje anslag kan erhållas. Så snart de förhållanden och villkor föreligga, som blifvit fastställda för statsbidrags åtnjutande, utgår ovillkorligen dylikt bidrag, äfven om det af Riksdagen för ändamålet beviljade anslaget skulle öfverskridas.

Annorlunda ställer det sig med afseende på det lilla anslag å 25,000 kronor, som beviljats till de högre folkskolorna. Detta har sammanförts med anslaget för folkskollärareseminarierna in. m. till ett reservationsanslag.

Folkskollärareseminarierna äro statsanstalter. Intet nytt seminarium kan komma till stånd utan beslut af Riksdagen. Det synes då ock vara alldeles i sin ordning, att det ordinarie anslaget för folkskollärareseminarierna har samma karaktär som det för allmänna läroverken m. fl. statsinstitutioner, d. v. s. är fast och ej får öfverskridas. Hvarje gång ett nytt folkskollärareseminarium eller läroverk upprättas, är ju Riksdagen i tillfälle att med hänsyn härtill ändra anslagets storlek.

De högre folkskolorna åter äro af kommunal natur. Det är församlingarna, som besluta om deras tillkomst och sedan begära statsanslag i enlighet med af Riksdagen fastställda grunder. Då sålunda antalet dylika skolor icke kan för hvarje särskildt år med visshet beräknas på förhand, synes härvidlag anslaget rätteligen böra hafva samma karaktär som de för folk- och småskolorna, fortsättningsskolorna, slöjdundervisningen och folkhögskolorna utgående statsanslagen.

En församling, som upprättar en högre folkskola och uppfyller alla de villkor, Riksdagen bestämt för statsbidrags åtnjutande, borde sålunda under alla omständigheter vara säker på att få statsbidrag. Att på förhand kunna uträkna dettas storlek är af vikt för skoldistriktet, enär det endast härigenom är möjligt att redan från början få skolan ordnad så ändamålsenligt, som de beräknade inkomsterna tillåta.

Detta kan enklast vinnas därigenom, att anslaget till högre folkskolor förvandlas till förslagsanslag. Något skäl att härvidlag sätta den högre folkskolan i en sämre ställning än öfriga folkundervisningsanstalter torde näppeligen kunna framdragas.

En särskild anledning att nu söka få till stånd en ändring härvidlag föreligger i den omständigheten, att, enligt hvad vi erfarit, under senaste tiden en ny högre folkskola upprättats på landsbygden i södra Sverige. Afsikten har varit, att densamma redan innevarande år skulle träda i verksamhet, och skoldistriktet har gjort sig säker förhoppning om att erhålla statsbidrag till vanligt belopp, samt härom nyligen (efter det statsverkspropositionen för året blifvit uppgjord) hos Kungl. Maj:t gjort ansökan. Då emellertid det af Riksdagen beviljade anslaget redan är till allra största delen taget i anspråk för äldre skolor, läser den nya skolan icke kunna få ens hälften af hvad den begärt och hvartill den anser sig berättigad enligt de af Riksdagen fastställda grunderna. Och om ytterligare någon eller några skolor skulle upprättas under detta år, uppstå helt visst svårigheter för deras igångsättande, därest icke Riksdagen höjer anslaget eller förändrar dess natur. Det senare synes vara det på en gång enklaste och ur likställighetssynpunkt riktigaste.

Genom godkännandet af en dylik ändring bibehållas de af Riksdagen förut fastställda grunderna för anslagets utgående, på samma gång skoldistriktet tillförsäkras ovillkorlig rätt till statsbidrag i de fall, där alla villkor blifvit uppfyllda — en rätt, som helt visst Riksdagen aldrig tänkt sig vilja fränkänna skoldistriktet.»

På de i motionen anförda skäl får utskottet hemställa,
att Riksdagen må besluta att i riksstaten för år
1904 uppföra anslaget till understöd åt högre folkskolor
å 25,000 kronor såsom förslagsanslag.

Vid bifall till hvad under punkterna 17:o—19:o) af utskottet föreslagits, komma anslagen till folkundervisningen, nu 6,460,425 kronor, att ökas med 31,675 kronor eller till 6,492,100 kronor.

Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn.

Ang. statsbidrag för uppföstran åt blinda sinnesslöa barn. [18.] 21:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att dels medgifva, att till skolhemmet i Vänersborg för blinda döfstumma måtte för där intagna blinda sinnesslöa barn utgå understöd med samma belopp och på enahanda villkor, som gälla beträffande understöd till enskilda uppföstringsanstalter för fallandesjuka sinnesslöa barn, dels ock höja förslagsanslaget till uppföstringsanstalter för sinnesslöa barn, nu 150,000 kronor, med 10,000 kronor eller till 160,000 kronor.

Den i ärendet förebragta utredningen innefattas å sid. 72—87 i statsrådsprotokollet.

På de skäl, som af departementschefen anförts, får utskottet hemställa, att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

a) medgifva, att till skolhemmet i Vänersborg för blinda döfstumma må för där intagna blinda sinnesslöa barn utgå understöd med samma belopp och på enahanda villkor, som gälla beträffande understöd till enskilda uppföstringsanstalter för fallandesjuka sinnesslöa barn; samt

b) höja förslagsanslaget till uppföstringsanstalter för sinnesslöa barn, nu 150,000 kronor, med 10,000 kronor eller till 160,000 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

Ang. öfriga ordinarie anslag. [19.] 22:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag under åttonde hufvudtiteln har Kungl. Maj:t icke föreslagit annan ändring, än att, för jämnande af hufvudtiteln slutsumma, det i riksstaten beräknade beloppet, 16,029 kronor, af anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., förslagsanslag, däraf till domkapitlens expeditioner högst 7,150 kronor, måtte höjas med 40 kronor eller till 16,069 kronor.

Under erinran om de förslag till ändring af anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., som enligt hvad under punkten 4:o) här

ofvan förmåles framställts i sammanhang med de särskilda förslagen angående inrättande af ett nytt stift, hemställer utskottet,

a) att samtliga under ifrågavarande hufvudtitel uppförda ordinarie anslag, som här ofvan icke blifvit omförmälda, må för år 1904 fastställas till samma belopp som i innevarande års riksstat; samt

b) att i anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må — jämte den förändring, som i anledning af Kungl. Maj:ts proposition n:o 44 angående inrättande af ett nytt stift m. m. och de i samma ämne väckta motioner kan ifrågakomma — få göras den jämkning, som till jämnande af hufvudtitelns slutsumma kan erfordras.

Extra anslag.

Med anledning af de för tillfälliga behof, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, gjorda framställningar, får utskottet afgifva följande yttranden och förslag.

Riks- och landsarkiven.

Ang.
arfvoden åt
e. o. tjänste-
män i riks-
arkivet.

[20.]

23:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän i riksarkivet* på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 3,000 kronor.

Beträffande de skäl, som af riksarkivariern anförts för höjning af ifrågasvarande anslag, hvilket för hvart och ett af åren 1894—1903 utgått med ett belopp af 1,700 kronor, tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 88 och 89.

Utskottet, som funnit den föreslagna ökningen af anslaget vara af behovet påkallad, får alltså hemställa,

att Riksdagen må till arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän i riksarkivet på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 3,000 kronor.

Ang.
utgifvande
af historiska
handlingar.

[21.]

24:o) Till fortsatt utgifvande i tryck genom riksarkivet af sådana *skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia*, har Kungl. Maj:t för år 1904 äskat 3,000 kronor, eller samma belopp, som under flera föregående år för ändamålet beviljats; och hemställer utskottet,

att Riksdagen må, till fortsatt utgifvande i tryck genom riksarkivet af sådana skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia, bevilja för år 1904 ett extra anslag af 3,000 kronor.

25:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet, Ang.
utgifvande af
»Svenska riksdagsakter».

att Riksdagen må, till fortsatt utgifvande genom riksarkivet af »Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar, som höra till statsförfattningens historia under tidehvarvet 1521—1718», på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 1,500 kronor. [22.]

26:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet, Ang.
arfvoden åt
e. o. tjänstemän vid
landsarkiven.

att Riksdagen må, i likhet med hvad som skett för innevarande år, på extra stat för år 1904 bevilja:

a) till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Uppsala 1,800 kronor; [23.]

b) till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Lund 1,800 kronor; samt

c) för beredande af ökad tillgång till arfvoden åt extra biträden vid landsarkivet i Vädstena 1,300 kronor;

dock, hvad angår hvart och ett af de två förstnämnda beloppen, med rätt för Kungl. Maj:t att, om särskilda förhållanden skulle därtill föranleda, bestämma om medlens användande till ersättning åt flera extra biträden vid landsarkivet i fråga.

27:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till anordnande uti en i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 12 januari 1903, omförmäld, kronan tillhörig byggnad af lokal för förvaring af äldre arkivalier från Gotlands län samt till arkivlokalens förseende med erforderlig inredning och möbler m. m. på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 19,100 kronor. Ang
beredande af
lokal för äldre
arkivalier från
Gotlands län. [24.]

Beträffande den i ärendet förebragta utredning tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 90—100.

Utskottet anser sig till en början böra erinra, hurusom i det statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden för den 7 mars 1902, som bifogats den af Kungl. Maj:t till 1902 års Riksdag i förevarande ämne aflåtna proposition, meddelades följande upplysningar.

I ett den 18 april 1901 på grund af remiss till Kungl. Maj:t afgifvet utlåtande hade riksarkivariern förklarad sig anse nödvändigt, att kronan tillförsäkrade sig rätten att icke blott tills vidare, utan för alltid förfoga öfver

den inhägnade platsen sydost om det ifrågavarande, till persedelförråd för Gotlands infanteriregemente då använda huset åt Slottsbacken i Visby, på det att icke en byggnad måtte kunna i framtiden där uppföras.

Sedan Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Gotlands län erhållit befallning att, efter vederbörandes hörande, till Kungl. Maj:t afgifva utlåtande med anledning af hvad riksarkivariern sålunda anfört, öfverlämnade Kungl. Maj:ts befallningshafvande med eget utlåtande den 23 november 1901 till Kungl. Maj:t ställda yttranden i ärendet af stadsfullmäktige och magistraten i Visby. Därvid anfördes af stadsfullmäktige, med instämmande af magistraten: att stadens byggnadsnämnd i afgifvet utlåtande förklarar, att den ifrågavarande inhägnade platsen icke lämpade sig för bebyggande; att, då området, såvidt handlingarna utvisade, icke eljest torde vara för den tillämnade arkivbyggnaden behöfligt, syftmålet med riksarkivarierns framställning, som torde afse förebyggande af eidfara, enligt stadsfullmäktiges åsikt skulle på ett för landsarkivet fullt betryggande sätt uppnås, om berörda område utlades till allmän plats, såsom förut varit fallet, innan såväl detta som närgränsande öppna områden af de militära myndigheterna år 1887 inhägnades och det förstnämnda området sedermera af staden uppläts tills vidare till kronans disposition; samt att vid sådant förhållande stadsfullmäktige ansåge sig böra förklara, att, för att det af riksarkivariern framställda önskemålet om den till arkiv ifrågasatta byggnadens isolering måtte vinnas, staden vore villig förbinda sig att, sedan det inhägnade området af kronan afträds, för framtiden såsom allmän och öppen plats bibehålla hela området omkring nämnda byggnad.

I sitt berörda utlåtande yttrade Kungl. Maj:ts befallningshafvande, bland annat, att, enär stadsfullmäktiges nyssnämnda erbjudande syntes innebära tillräckligt skydd mot den af riksarkivariern befarade möjligheten, att området kunde komma att bebyggas, Kungl. Maj:ts befallningshafvande ansåge riksarkivarierns ifrågavarande framställning icke böra föranleda annan åtgärd, än att området utlades till allmän och öppen plats å den för stadsdelen gällande stadsplanen, därom stadsfullmäktige, i fall denna åsikt gillades af Kungl. Maj:t, skulle anmodas att i vanlig ordning göra framställning.

Efter det riksarkivariern uti infordradt, den 2 december 1901 afgifvet utlåtande förklarar sig icke hafva något att erinra mot de sålunda föreslagna åtgärderna till förhindrande af ifrågavarande områdes bebyggande, erhöll arméförvaltningen å fortifikations- och intendentsdepartementen Kungl. Maj:ts befallning att afgifva utlåtande i ärendet.

Med anslutning till hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande i dess utlåtande den 23 november 1901 anfört hemställde arméförvaltningen,

att, enär kronans lagliga rätt till den inhägnade obebyggda delen af tomtens syntes vara mycket tvistig och utgången af en möjlig rättegång mot staden om bättre rätt till området förefölle synnerligen oviss samt det af stadsfullmäktige gjorda erbjudandet syntes innebära tillräckligt skydd mot möjligheten, att området kunde komma att bebyggas, Kungl. Maj:ts, därest beslut om ifrågavarande förrådsbyggnads disponerande till landsarkiv å Gotland komme att fattas, täcktes, med antagande af stadsfullmäktiges förenämnda erbjudande, besluta, att den för kronans räkning nu begagnade inhägnade platsen sydost om förrådsbyggnaden skulle i den för Visby stad gällande stadsplanen utläggas till allmän och öppen plats.

Slutligen förklarade dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet, på sätt jämväl anmärkts i det till nu förevarande ärende hörande statsrådsprotokollet, att han ansåge byggnadens användande till arkivlokal kunna tillstyrkas endast under förutsättning, att den nu inhägnade, sydost om förrådsbyggnaden belägna tomten komme att för all framtid blifva en allmän, öppen plats, som icke finge bebyggas. Enligt hvad den verkställda utredningen visade, funnes icke någon fara för att så icke skulle komma att ske. Såsom Kungl. Maj:ts befallningshafvande anmärkt, ansåge emellertid departementschefen, att för fullständig säkerhets vinnande i detta afseende borde på särskild framställning härutinnan vidtagas ändring i den för Visby stad fastställda stadsplan.

På grund af myndigheternas sålunda gjorda uttalanden och i anslutning till den af förutvarande departementschefen yttrade mening har utskottet, som funnit anslag för ifrågavarande byggnads iståndsättande till förvaringslokal för arkivalier nu böra beviljas, ansett det böra af Riksdagen uppställas såsom villkor för anslaget användning, att i den för Visby fastställda stadsplanen vidtages sådan ändring, att den nu inhägnade, sydost om byggnaden belägna tomten kommer att för all framtid blifva en allmän, öppen plats, som icke får bebyggas.

Den uppgjorda planen för byggnadens iståndsättande och inredning har icke föranlett annan anmärkning från utskottets sida, än att, då utredning icke förekommit därom, att en särskildt för arkivalieförrådet anställd vaktmästare skulle vara behöflig, utskottet hyst någon tvekan, huruvida vaktmästarebostad bör i byggnaden inrymmas. Då emellertid byggnaden synes böra för sitt nya ändamål iståndsättas på sådant sätt, att ytterligare förändringar i dess inredning icke må befaras blifva behöfliga, och det utrymme, som skulle af vaktmästarebostaden upptagas, icke är för annat ändamål erforderligt, har utskottet icke velat föreslå någon ändring i planen för byggnadsarbetena.

Utskottet får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen, till anordnande uti den i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1903 omförmälda, kronan tillhöriga byggnad af lokal för förvaring af äldre arkivalier från Gotlands län samt till arkivlokalens förseende med erforderlig inredning och möbler m. m. på extra stat för år 1904 beviljar ett belopp af 19,100 kronor, att utgå under villkor att i den för Visby fastställda stadsplanen vidtages sådan ändring, att den nu inhägnade, sydost om byggnaden belägna tomten kommer att för all framtid blifva en allmän, öppen plats, som icke får bebyggas.

Nationalmuseum.

Ang.
statens konst-
industriella
samlingar.

28:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

[25.]

att Riksdagen må jämväl för år 1904 bevilja ett extra anslag af 5,100 kronor för vård, underhåll och tillökning af *statens konstindustriella samlingar*.

Ang.
bevakning af
nationalmusei-
byggnaden.

29:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

[26.]

att Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1899—1903 ägt rum, må för anordnande af *nattlig bevakning vid nationalmuseibyggnaden* bevilja på extra stat för år 1904 ett anslag af 2,000 kronor.

Ang.
biträde vid
handteknings-
och gravyr-
samlingen
m. m.

30:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

[27.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1901—1903 ägt rum, för *biträde vid vård och tillhållande af handteknings- och gravyr-samlingen* i nationalmuseum äfvensom för vetenskaplig bearbetning af museets samlingar på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 2,000 kronor.

31:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad af departementschefen till statsrådsprotokollet af detta ärende, sid. 101, anförts, hemställer utskottet, att Riksdagen må för restaurering af taflor, tillhörande statens i nationalmusei förråd, i landsortsmuseer och å de kungl. slotten, företrädesvis Gripsholm, befintliga konstsamlingar, af förut beviljad anslag på extra stat för år 1904 anvisa 5,000 kronor.

Ang.
restaurering
af taflor, till-
hörande
statens konst-
samlingar.
[28.]

Lifrustkammaren.

32:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet, att Riksdagen må, i likhet med hvad som skett för innevarande år, för tillsyn, underhåll och vård af lifrustkammarens samlingar på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 6,200 kronor.

Ang.
tillsyn, under-
håll och vård
af samlin-
garna.
[29.]

Domkapitlens expeditioner.

33:o) Kungl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte för betäckande af brister i domkapitlens expeditionskassor samt för oförutsedda, oundgängliga behof vid deras expeditioner på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 2,500 kronor. Beträffande den i ärendet förebragta utredningen tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 102 och 103.

Ang.
betäckande af
brister i dom-
kapitlens
expedition-
kassor m. m.
[30.]

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, för betäckande af brister i domkapitlens expeditionskassor samt för oförutsedda, oundgängliga behof vid deras expeditioner, på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 2,500 kronor.

Universitetet.

34:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för höjande under åren 1904, 1905 och 1906 af de till lektorerna i tyska, franska och engelska språken vid universitetet i Uppsala utgående arfvoden bevilja ett anslag af 9,000 kronor samt däraf och af förut för anställande af dessa

Ang.
arfvoden till
universitets-
lektorer i
Uppsala.
[31.]

lektorer beviljadt anslag å 36,000 kronor på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 9,000 kronor.

De skäl, som till stöd för denna framställning blifvit anförda, återfinnas i statsrådsprotokollet å sid. 103—107.

Då förslaget om höjning af universitetslektorernas arfvoden synes vara med billighet öfverensstämmande och lektorerna dessutom förklarar sig villiga att, i händelse höjningen beviljas, afstå från afgifter för de af dem under tre timmar i veckan anordnade enskilda undervisningskurserna, samt den utsträckning af lektorernas kostnadsfria undervisning, som sålunda skulle vinnas, torde vara ägnad att i afsevärd mån befrämja studiet vid universitetet af de främmande lefvande språken, har utskottet ansett sig böra förorda Kungl. Maj:ts förslag, dock under förbehåll, att såsom villkor för de förhöjda arfvodenas åtnjutande stadgas, att lektorerna skola vara skyldiga meddela kostnadsfri undervisning i den ökade omfattning, som jämlikt omförmälda af lektorerna gjorda erbjudande kan varda i behörig ordning föreskrifven.

Utskottet får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen för höjande under åren 1904, 1905 och 1906 af de till lektorerna i tyska, franska och engelska språken vid universitetet i Uppsala utgående arfvoden beviljar ett anslag af 9,000 kronor samt däraf och af förut för anställande af dessa lektorer beviljadt anslag å 36,000 kronor på extra stat för år 1904 anvisar ett belopp af 9,000 kronor, att utgå med 3,000 kronor till en hvar af nämnda lektorer, under villkor att han åtager sig att meddela kostnadsfri undervisning i den ökade omfattning, hvarom föreskrift kan varda i behörig ordning meddelad.

Ang. en
lärare i finsk-
ugriska språk ställer
i Uppsala.

35:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hem-

[32.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1899—1903 ägt rum, till arfvode åt en lärare vid universitetet i Uppsala, som kan finnas villig och lämplig att derstädes meddela *undervisning i finsk-ugriska språk*, särskildt lapska och finska, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 2,500 kronor.

36:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1900—1903 ägt rum, må på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 3,500 kronor till *arfvoden åt extra ordinarie amanuenser vid universitetsbiblioteket i Uppsala.*

Ang.
universitets-
biblioteket i
Uppsala.

[33.]

37:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *dels*, med godkännande af en i större akademiska konsistoriets i Uppsala protokoll för den 5 oktober 1901 intagen öfverenskommelse rörande af studentkåren erbjudet bidrag å 50,000 kronor, bevilja ett anslag å 307,233 kronor att, jämte samma bidrag och sedan en i öfverenskommelsen angifven deposition ägt rum, användas till uppförande af gymnastikbyggnad och anordnande af idrottsplats vid universitetet i Uppsala, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med gjorda ritningar och förslag, *dels* af berörda anslag på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 50,000 kronor, *dels ock* medgifva, att till utrymme för idrottsplatsen finge åt universitetet upplåtas ett å en i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikäkrenden för den 12 januari 1903 omförd situationplan angifvet jordområde om 3,42 hektar af de landshöfdingen i Uppsala län förut på lön anslagna, numera till statsverket indragna löningsjordarna inom Uppsala stads område, att tillträdas den 14 mars 1904, med rätt för vederbörande arrendator af samma jordområde att därefter åtnjuta ett årligt afdrag å arrendet af 255 kronor och med skyldighet för universitetet ej mindre att till arrendatorn utgifva ersättning för den förlust, honom tillskyndades genom områdets afträdande före kontraktstidens utgång, än äfven att, därest området icke vidare komme att användas till idrottsplats vid universitetets gymnastiska institution, återställa detsamma till statsverket i enahanda skick, som det vid upplåtelsen befunnes äga.

Ang.
gymnastik-
och idrotts-
inrättning i
Uppsala.

[34.]

I statsrådsprotokollet, sid. 108—136, återfinnes den utredning, som af föredragande departementschefen åberopats såsom stöd för berörda framställning.

Syftet med det föreliggande förslaget — att bereda den vid Uppsala universitet studerande ungdomen tillfälle till nyttiga kroppsöfningar — finner utskottet behjärtansvärdt; men utskottet kan ej tillstyrka, att staten skulle för detta ändamål ikläda sig så stora uppoffringar som nu ifrågasatts och som, i händelse den föreslagna anläggningen komme till utförande, ytterligare skulle för framtiden erfordras till dess förvaltning och underhåll. Universitetet torde visserligen kunna äga berättigade an-

språk på att erhålla en egen gymnastikbyggnad, men då förslaget i denna del synes vara alltför stort tilltaget, kan utskottet icke förorda, att på grund af den nu gjorda framställningen något anslag för detta ändamål beviljas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa, att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Ang. utgifvande i tryck af anteckningar efter juridiska föreläsningar. 38:o) Sedan Riksdagen med anledning af det trängande behovet af juridiska läroböcker för hvarterdera af åren 1901, 1902 och 1903 beviljat ett extra anslag af 4,000 kronor för *utgifvande i tryck af vederbörligen granskade anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet*, att användas enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t kunde finna godt bestämma, har Kungl. Maj:t nu, af skäl, som angifvas i statsrådsprotokollet, sid. 136—139, föreslagit Riksdagen att för enahanda ändamål på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 6,000 kronor.

[35.]

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må för utgifvande i tryck af vederbörligen granskade anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet, på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 6,000 kronor att användas enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t kan finna godt bestämma.

Angående arfvoden till universitetslektorer i Lund.

[36.]

39:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för höjande under åren 1904—1907 af de till *lektorerna i tyska, franska och engelska språken vid universitetet i Lund* utgående arfvoden bevilja ett anslag af 12,000 kronor samt däraf och af förut för anställande af dessa lektorer beviljad anslag å 36,000 kronor på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 9,000 kronor.

Till stöd för ifrågavarande förslag har departementschefen åberopat de skäl, som af honom å sid. 103—107 i statsrådsprotokollet anförts för höjning af anslaget till aflöning åt universitetslektorerna i Uppsala.

Under åberopande af hvad utskottet under punkten 34:o) här ofvan anført i fråga om sistnämnda anslag, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen för höjande under åren

1904—1907 af de till lektorerna i tyska, franska och engelska språken vid universitetet i Lund utgående arfvoden beviljar ett anslag af 12,000 kronor samt däraf och af förut för anställande af dessa lektorer beviljadt anslag å 36,000 kronor på extra stat för år 1904 anvisar ett belopp af 9,000 kronor, att utgå till en hvar af nämnda lektorer, under villkor att han åtager sig att meddela kostnadsfri undervisning i den ökade omfattning, hvarom föreskrift kan varda i behörig ordning meddelad.

40:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad departementschefen till statsrådsprotokollet, sid. 140, i detta ärende anført, får utskottet hemställa, Aug.
en lärareplats
i entomologi
i Lund.

att Riksdagen må, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1901—1903 ägt rum, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 3,000 kronor för uppehållande af undervisning i entomologi och vård af de entomologiska samlingarna vid universitetet i Lund, att utgå under förutsättning att fullt lämplig person för tjänstgöringens bestridande finnes att tillgå. [37.]

41:o) Kungl. Maj:ts har föreslagit Riksdagen att för aflönande af en föreståndare för universitetets i Lund historiska museum samt mynt- och medaljkabinett på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 3,000 kronor. Aug.
föreståndare
för historiska
museet i Lund.

I fråga om de skäl, hvarpå denna framställning är grundad, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid., 140—143. [38.]

Den i ärendet lämnade utredningen synes utskottet gifva vid handen, att vid ifrågavarande museum, hvilket sedan år 1901 icke haft någon aflönad föreståndare, bör ånyo anställas en sådan tjänsteman. Dennes arvode synes likväl icke för närvarande behöfva bestämmas högre än till 2,000 kronor, hvilket belopp intill år 1900 utgick såsom personligt anslag till den föregående föreståndaren vid museet.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för aflönande af en föreståndare för universitetets i Lund historiska museum samt mynt- och medaljkabinett på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 2,000 kronor, med skyldighet för före-

ståndaren att utföra det arbete, som det mindre akademiska konsistoriet finner skäl att bestämma.

Ang.
lönertillägg
åt akademi-
kamreraren
O. G. Regnell.

[39.]

42:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1892—1903 ägt rum, såsom *personligt lönetillägg* för år 1904 åt *kamreraren vid universitetet i Lund Oscar Gerhard Regnell*, på extra stat för sistnämnda år bevilja 750 kronor, däraf 150 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

Ang.
extra bi-
träden vid
universitets-
biblioteket
i Lund.

[40.]

43:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1900—1903 ägt rum, må till arfvoden åt *extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund* för år 1904 på extra stat bevilja ett belopp af 2,500 kronor.

Ang.
byggnad för
elektricitets-
verk för vissa
institutioner
m. m. i Lund.

[41.]

44:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppförande af en byggnad, afsedd att inrymma dels *elektricitetsverk för vissa logiska, anatomiska, botaniska och kemiska institutionerna* äfvensom, därest så finnes lämpligt, jämväl andra institutioner vid universitetet i Lund, dels ock verkstad för universitetets instrumentmakare, på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 10,000 kronor.

Med afseende å utredningen i detta ärende får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 144—149.

Utskottet, som icke har något att erinra emot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning, hemställer alltså,

att Riksdagen må för uppförande af en byggnad, afsedd att inrymma dels elektricitetsverk för biblioteket samt fysiologiska, anatomiska, botaniska och kemiska institutionerna äfvensom, därest så finnes lämpligt, jämväl andra institutioner vid universitetet i Lund, dels ock verkstad för universitetets instrumentmakare, på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 10,000 kronor.

Ang.
instrument
m. m. för
fysiska institu-
tionen i Lund.

[42.]

45:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad af departementschefen till statsrådsprotokollet, sid. 33—36, i detta ärende anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen må för inköp af *instrument och inredningsartiklar för fysiska institutionen vid universitetet*

i Lund bevilja ett anslag af 10,000 kronor samt däraf på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 2,500 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

- 46:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet, Ang.
arfvode åt en
amanuens vid
medicinska
polikliniken.
att Riksdagen må till arfvode åt en *amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets medicinska poliklinik å serafimerlasarettet* på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 750 kronor. [43.]
- 47:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet, Ang.
arfvode åt en
amanuens vid
kirurgiska
polikliniken.
att Riksdagen må till arfvode åt en *amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets kirurgiska poliklinik å serafimerlasarettet* på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 750 kronor. [44.]
- 48:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet, Ang.
arfvode åt en
amanuens vid
oftalmiatrika
polikliniken.
att Riksdagen må till arfvode åt en *amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets oftalmiatrika poliklinik å serafimerlasarettet* på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 750 kronor. [45.]
- 49:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom framställda förslag, får utskottet hemställa, Ang.
arfvode åt en
amanuens vid
gynekologiska
kliniken.
att Riksdagen må, i likhet med hvad under en följd af år ägt rum, för år 1904 på extra stat bevilja 900 kronor till arfvode åt en *amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets gynekologiska klinik å Sabbatsbergs sjukhus*. [46.]
- 50:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet, Ang.
städning och
uppassning
vid hygieniska
institutionen.
att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1902 och 1903 ägt rum, till *städning och uppassning vid karolinska* [47.]

mediko-kirurgiska institutets hygieniska institution på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 500 kronor.

Ang.
kliniker för
barn-
sjukdomar.

[48.]

51:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i likhet med hvad för de senare åren ägt rum, må på extra stat för år 1904 bevilja:

a) till en *pediatrisk klinik vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn* ett belopp af 1,800 kronor; och

b) till en *poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm* 2,800 kronor, att utgå under villkor att Stockholms stad för polikliniken tillskjuter samma belopp för år 1904.

Ang.
materiel för
oftalmiatrikska
kliniken.

[49.]

52:o) Med anledning af hvad Kungl. Maj:t därom föreslagit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må för anskaffande och underhåll af *materiel för oftalmiatrikska kliniken* vid karolinska mediko-kirurgiska institutet på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 500 kronor.

Ang.
teckningar i
vetenskapliga
ändamål.

[50.]

53:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

att Riksdagen, på sätt för de senare åren ägt rum, må till bekostande af *teckningar i vetenskapliga ändamål* vid karolinska mediko-kirurgiska institutet bevilja ett extra anslag för år 1904 af 1,500 kronor.

Ang.
inköp af
mikroskop för
den histolo-
giska afdel-
ningen.

[51.]

54:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *inköp af nya mikroskop för den histologiska afdelningen af karolinska mediko-kirurgiska institutet* på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 5,150 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts för detta anslagskraf, hänvisas till statsrådsprotokollet, sid. 151—154.

Då, såvidt utskottet på grund af den föreliggande utredningen kunnat bedöma, den histologiska afdelningens vid karolinska mediko-kirurgiska institutet behof af tidsenlig utrustning med optiska instrument skulle kunna tillgodoses genom anskaffande af sexton mikroskop och sex immersionslinser, har utskottet ansett anslaget böra bestämmas till det belopp, som enligt de i statsrådsprotokollet meddelade prisuppgifterna erfordras för inköp af

nämnda antal instrument, eller till 3,964 kronor, hvaremot den beräknade kostnaden för inköp af ytterligare fyra mikroskop och två immersionslinsar synes böra inbesparas.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till inköp af nya mikroskop för den histologiska afdelningen af karolinska mediko-kirurgiska institutet på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 3,964 kronor.

55:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för upprätthållande af den karolinska mediko-kirurgiska institutet åliggande *undervisning och sjukvård vid vissa obstetriska och gynekologiska kliniker* under den tid af år 1904, hvarunder de ordinarie lärarne vid institutet icke ombesörjde nämnda undervisning och sjukvård, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 1,500 kronor. Ang. undervisning och sjukvård vid de obstetriska och gynekologiska klinikerna. [52.]

De kliniker, om hvilka i detta förslag är fråga, äro den obstetriska kliniken vid allmänna barnbördshuset samt de gynekologiska klinikerna vid serafimerlasarettet och Sabbatsbergs sjukhus.

De skäl, hvarå framställningen grundats, återfinnas i statsrådsprotokollet, sid. 154—157.

På de i statsrådsprotokollet anförda skäl hemställer utskottet,

att Riksdagen må för upprätthållande af den karolinska mediko-kirurgiska institutet åliggande undervisning och sjukvård vid vissa obstetriska och gynekologiska kliniker under den tid af år 1904, hvarunder de ordinarie lärarne vid institutet icke ombesörja nämnda undervisning och sjukvård, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 1,500 kronor.

Allmänna läroverken och pedagogierna.

56:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1904 bevilja *dels* till beredande af *tillfällig löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken och pedagogierna*, att utgå efter *samma grunder* som för år 1903, ett belopp af 481,600 kronor, *dels ock*, på det att *Östermalms allmänna läroverk* höstterminen 1903 måtte kunna mottaga två *afdelningar af sjätte realklassen*, ett belopp af 3,850 kronor. Ang. tillfällig löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken m. m. [53.]

Vid detta ärendes föredragning har departementschefen erinrat, att han vid sin framställning under punkt 13 i statsrådsprotokollet angående utvidgning af Östermalms lägre allmänna läroverk till fullständigt på real-linjen fäst uppmärksamheten på att bifall till denna framställning skulle medföra dels en höjning med 2,800 kronor af extra anslaget till tillfällig löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken och pedagogierna, hvilket för år 1903 utginge med 478,800 kronor, dels ock ett anslag på extra stat af 3,850 kronor, på det att berörda utvidgning skulle kunna vidtagas redan höstterminen 1903 med två afdelningar af sjätte realklassen.

Utskottet, som under punkten 15:o) här ofvan tillstyrkt bifall till Kungl. Maj:ts framställning om utvidgning af ofvannämnda läroverk, hemställer,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, på extra stat för år 1904 bevilja

a) till beredande af tillfällig löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken och pedagogierna, att utgå efter samma grunder som för år 1903, ett belopp af 481,600 kronor; samt,

b) för uppehållande under höstterminen 1903 af undervisningen inom två afdelningar af sjätte realklassen vid Östermalms allmänna läroverk ett belopp af 3,850 kronor.

Ang.
arfvoden åt
extra och
vikarierande
ämneslärare.

57:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *arfvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken* på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 150,000 kronor, hvilket belopp med 50,000 kronor öfverstiger det i 1903 års stat för ändamålet uppförda anslag.

[54.]

Den i ärendet lämnade utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 158 och 159.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till arfvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 150,000 kronor.

Högre skolor för kvinnlig ungdom.

58:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad departementschefen till statsrådsprotokollet, sid. 159, anført, får utskottet hemställa, Ang.
resestipendier
åt lärarinnor.
[55.]

att Riksdagen må till *resestipendier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid högre skolor för kvinnlig ungdom och samskolor*, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, bevilja på extra stat för år 1904 ett belopp af 6,000 kronor.

Högre lärarinneseminariet.

59:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet, Ang.
uppehållande
af undervisningen.
[56.]

att Riksdagen må för *uppehållande af undervisningen vid högre lärarinneseminariet* på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 8,000 kronor.

60:o) Med anledning af hvad Kungl. Maj:t i sådant afseende föreslagit, hemställer utskottet, Ang.
fjärde årskurs
m. m.
[57.]

att Riksdagen må på extra stat för år 1904 bevilja
a) för *uppehållande af den valfria fjärde årskursen vid högre lärarinneseminariet* ett belopp af 3,000 kronor; samt

b) för *beredande af undervisning i huslig ekonomi vid seminariet och därmed förenade normalskolan för flickor* ett belopp af 5,000 kronor.

61:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet, Ang.
tillfällig löneförbättring.
[58.]

att Riksdagen må för *beredande åt lärare och lärarinnor vid högre lärarinneseminariet af tillfällig löneförbättring jämväl för år 1904*, att utgå efter samma grunder som den för innevarande år beviljade, för år 1904 på extra stat bevilja enahanda belopp som för år 1903, eller 3,250 kronor.

Folkundervisningen.

Aug. byggnads-
arbeten vid
folkskole-
läraresemi-
nariet i Lin-
köping. [59.]

62:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till förändring af den nuvarande byggnaden för *folkskolelärareseminariet i Linköping* samt uppförande å seminariets tomt af dels en byggnad för undervisning i gymnastik, teckning och musik, dels ock bostadshus för seminariets rektor, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med för ändamålet upprättade ritningar, bevilja ett anslag af 92,200 kronor samt däraf på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 60,000 kronor.

I fråga om de skäl, hvarpå denna framställning är grundad, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 160—166.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, må till förändring af den nuvarande byggnaden för folkskolelärareseminariet i Linköping samt uppförande å seminariets tomt af dels en byggnad för undervisning i gymnastik, teckning och musik, dels ock bostadshus för seminariets rektor, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med för ändamålet upprättade ritningar, bevilja ett anslag af 92,200 kronor samt däraf på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 60,000 kronor.

Aug. den med folk-
skoleläraresemi-
nariet i Kalmar för-
enade öfnings-
skolan. [60.]

63:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad departementschefen i detta ärende till statsrådsprotokollet, sid. 166 och 167, anfört, får utskottet hemställa, att Riksdagen må för uppehållande af undervisningen uti en folkskolans högre afdelning vid *den med folkskolelärareseminariet i Kalmar förenade öfningssskolan* på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 1,650 kronor.

Aug. inköp af en
tomt för folk-
skoleläraresemi-
nariet i
Stockholm. [61.]

64:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till inköp, för *beredande af ökad utrymme åt folkskolelärareseminariet i Stockholm*, af tomt n:o 2 i kvarteret Marsvinet inom Maria Magdalena församling i samma stad på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 124,800 kronor. Med afseende å utredningen i detta ärende får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 167—173.

Utskottet, som funnit giltiga skäl vara anförda för Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att Riksdagen må till inköp, för beredande af ökad utrymme åt folkskolelärarinneseminariet i Stockholm, af tomten n:o 2 i kvarteret Marsvinet inom Maria Magdalena församling i samma stad på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 124,800 kronor.

65:o) Sedan 1901 års Riksdag i anledning af därom af Kungl. Maj:t gjord framställning till uppförande af erforderliga byggnader för ett folkskolelärareseminarium i Strängnäs beviljat ett extra anslag af 178,500 kronor, hvaraf för år 1902 anvisats 80,000 kronor samt för år 1903 50,000 kronor, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1904 anvisa återstoden af omförmälda anslag eller 48,500 kronor.

Ang.
byggnader vid
seminariet i
Strängnäs.
[62.]

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till uppförande af erforderliga byggnader för ett folkskolelärareseminarium i Strängnäs på extra stat för år 1904 af förut beviljad anslag anvisa återstoden eller 48,500 kronor.

66:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppehållande af undervisningen vid folkskolelärareseminariet i Strängnäs på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 43,448 kronor.

Den utredning, som i ärendet blifvit förebragt, återfinnes å sid. 174 och 175 i statsrådsprotokollet.

Ang.
uppehållande
af undervis-
ningen vid
seminariet i
Strängnäs.
[63.]

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må för uppehållande af undervisningen vid folkskolelärareseminariet i Strängnäs på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 43,448 kronor.

67:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad af departementschefen i detta ärende anförts till statsrådsprotokollet, sid. 175 och 176, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till beredande af löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna samt arfvoden åt teckningslärare för extra tjänstgöring och extra arfvoden åt musiklärare vid dessa seminarier enligt samma grunder, som för år 1903 blifvit bestämda, på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 39,000 kronor.

Ang.
löneförbätt-
ring m. m.
åt lärare vid
seminarierna.
[64.]

Ang.
repetitions-
kurser i gym-
nastik för
folkskole-
lärare.

[65.]

68:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad i afseende härå blifvit till statsrådsprotokollet, sid. 176—178, anfördt, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till anordnande, i enlighet med de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, af *repetitionskurser i gymnastik för folkskolelärare* på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 7,000 kronor.

Ang.
upphjälpande
af skol-
väsendet inom
Vilhelmina,
Risbäcks och
Arjepluogs
församlingar.

[66.]

69:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *upphjälpande af skolväsendet inom Vilhelmina, Risbäcks och Arjepluogs församlingar*, i enlighet med de af departementschefen till statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 12 januari 1903 angifna grunder, på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 5,600 kronor.

I fråga om de skäl, som anförts för ifrågavarande framställning, tillåter sig utskottet att hänvisa till sid. 178—186 i statsrådsprotokollet.

De skäl, som föranledt Riksdagen att för innevarande år anvisa ett anslag af 5,000 kronor för att åt fattiga barn inom Vilhelmina och Risbäcks församlingars fjälltrakter bereda möjlighet till skolgång, torde fortfarande äga giltighet, och anser utskottet följaktligen, att den del af det nu begärda anslaget, som är afsedd att med oförändradt belopp för samma ändamål utgå under år 1904, bör af Riksdagen beviljas; dock synes det ifrågavarande beloppet böra, i likhet med hvad för innevarande år är fallet, under särskild anslagsrubrik upptagas i riksstaten.

Äfven den del af Kungl. Maj:ts framställning, som afser, att till uppehållande under år 1904 af en mellan byarna Gargaur, Brännäs och Mullholm inom Arjepluogs församling flyttande folkskola skulle lämnas ett särskildt statsbidrag af 600 kronor, anser utskottet sig böra förorda, med hänsyn till församlingens tryckta ekonomiska ställning och de synnerligen stora svårigheter församlingen har att bekämpa för ordnandet af sitt skolväsende. Då i ärendet är upplyst, att församlingens skogsmedelsfond kan väntas under år 1908 komma att vinna en afsevärd tillökning, synes det, i enlighet med hvad myndigheterna i fråga härom yttrat, kunna antagas, att statsanslag för nu ifrågavarande ändamål icke skall visa sig behöfligt för längre tid än till och med år 1907.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning, på extra stat för år 1904 bevilja

a) för beredande af möjlighet till skolgång för

fattiga barn inom Vilhelmina församlings fjälltrakter och inom Risbäcks kapellförsamling ett anslag af 5,000 kronor, att användas enligt de i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 12 januari 1903 angifna, för innevarande år gällande grunder; samt

b) till upphjälpande af skolväsendet inom Arjeppluogs församling ett anslag af 600 kronor.

70:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till *understöd åt mindre be- medlade manliga och kvinnliga lärjungar vid sådana folkhögskolor*, som åtnjuta bidrag af statsmedel, under villkor att sådant understöd endast får tilldelas elev, som är i den ålder, att före kursens slut komma att uppnås af manlig elev aderton år och af kvinnlig elev sexton år, samt i öfrigt enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 25,000 kronor.

Ang.
understöd till
mindre be-
medlade lär-
jungar vid
folkhögskolor.

[67.]

71:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *resestipendier åt rektorer samt öfriga lärare och lärarinnor vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarierna*, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 2,000 kronor.

Ang.
resestipendier
åt rektorer
m. fl. vid
seminarierna.

[68.]

72:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1900—1903 ägt rum, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 4,000 kronor, att användas till *resestipendier åt folkskolelärare och folkskolelärarinnor* enligt de villkor och bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.

Ang.
resestipendier
åt folkskole-
lärare och
folkskole-
lärarinnor.

[69.]

De tekniska läroverken.

73:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *förstärkning af lärarekrafterna vid tekniska högskolan* på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 17,500 kronor.

Ang.
förstärkning
af lärarekrafterna
vid tekniska hög-
skolan.

[70.]

Den af departementschefen lämnade utredning af detta ärende återfinnes å sid. 187—189 i statsrådsprotokollet.

På grund af hvad till stöd för framställningen blifvit anfördt, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till förstärkning af lärarekräfterna vid tekniska högskolan på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 17,500 kronor.

Ang. anordningar vid tekniska högskolan för erhållande af elektrisk ström. 74:o) Kungl. Maj:t har föreslagits Riksdagen att till utförande af *anordningar vid tekniska högskolan för att erhålla elektrisk ström* från Stockholms stads elektricitetsverk på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 5,000 kronor.

[71.] Till statsrådsprotokollet, sid. 190—194, har departementschefen redogjort för den utredning, som i ärendet blifvit förebragt.

På grund af hvad i ärendet förekommit, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till utförande af anordningar vid tekniska högskolan för att erhålla elektrisk ström från Stockholms stads elektricitetsverk på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 5,000 kronor.

Ang. ändringsarbeten på byggnad för Chalmers tekniska läroanstalt m. m. 75:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att medgifva styrelsen för *Chalmers tekniska läroanstalt* rätt att för *utförande af tillbyggnad*, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med därför uppgjort förslag, till den af Göteborgs stad åt läroanstalten upplåtna byggnad använda det belopp, 16,270 kronor, hvilket utaf det af 1902 års Riksdag på extra stat för år 1903 anvisade anslag å 20,884 kronor afsetts för vidtagande af vissa ändringsarbeten å samma byggnad.

[72.]

I fråga om de skäl, hvarpå denna framställning är grundad, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid 194—199.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgifva styrelsen för Chalmers tekniska läroanstalt rätt att för utförande af tillbyggnad, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det därför uppgjorda förslag, till den af Göteborgs stad åt läroanstalten upplåtna byggnad använda det belopp, 16,270 kronor, hvilket utaf det af 1902 års Riksdag på extra

stat för år 1903 anvisade anslag å 20,884 kronor afsetts för vidtagande af vissa ändringsarbeten å samma byggnad.

76:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

Ang.
förstärkning
af lärarekrafter
m. m. vid
tekniska skolan
i Stockholm.

att Riksdagen må på extra stat för år 1904 bevilja
a) till *förstärkning af lärarekrafterna vid tekniska skolan i Stockholm* 2,000 kronor; samt

b) till inköp och underhåll af *inventarier och undervisningsmateriel vid samma skola* 750 kronor; eller tillhopa 2,750 kronor.

[73.]

77:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

Ang.
tekniska elementarskolan
i Norrköping.

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1904 bevilja för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Norrköping* till betjäningens aflöning 250 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 1,300 kronor, till assistenter och repetitörer 400 kronor, till undervisningen i främmande språk 400 kronor, till höjd aflöning åt läraren i frihandsteckning 150 kronor samt till bibliotek och samlingar 300 kronor, eller tillhopa 2,800 kronor.

[74.]

78:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad i ärendet blifvit till statsrådsprotokollet, sid. 200, anfördt, hemställer utskottet,

Ang.
anslag till
tekniska elementarskolan
i Malmö.

att Riksdagen må för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Malmö* på extra stat för år 1904 bevilja till betjäningens aflöning 850 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 1,700 kronor, till en parallellafdelning i första årskursen 3,500 kronor, till en parallellafdelning i andra årskursen 4,000 kronor, till en parallellfackafdelning i tredje årskursen 1,500 kronor samt till inköp af undervisningsmateriel, speciellt afvägningsinstrument, 500 kronor, eller tillhopa 12,050 kronor.

[75.]

Ang.
anslag till
tekniska ele-
mentarskolan
i Örebro.

[76.]

79:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Örebro* på extra stat för år 1904 anvisa till betjäningens aflöning 750 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 3,300 kronor, till arfvode åt en extra lärare i ren matematik och fysik i skolans parallellafdelningar 2,500 kronor, till en parallellafdelning i första årskursen 2,475 kronor, till en parallellafdelning i andra årskursen 3,680 kronor samt till en parallellafdelning i tredje årskursen under höstterminen 1903 och hela år 1904 4,825 kronor, eller tillhopa 17,530 kronor.

Beträffande den i ärendet förebragta utredningen tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 201—206.

På grund af hvad i ärendet förekommit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Örebro* på extra stat för år 1904 bevilja till betjäningens aflöning 750 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 3,300 kronor, till arfvode åt en extra lärare i ren matematik och fysik i skolans parallellafdelningar 2,500 kronor, till en parallellafdelning i första årskursen 2,475 kronor, till en parallellafdelning i andra årskursen 3,680 kronor samt till en parallellafdelning i tredje årskursen under höstterminen 1903 och hela år 1904 4,825 kronor, eller tillhopa 17,530 kronor.

Ang.
anslag till
tekniska ele-
mentarskolan
i Borås.

[77.]

80:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad i afseende härå blifvit till statsrådsprotokollet, sid. 206, anfördt, hemställer utskottet,

att Riksdagen må för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Borås* på extra stat för år 1904 bevilja till undervisning i verkstadsarbete 700 kronor, till undervisning i svenska och främmande språk 500 kronor, till undervisning i frihandsteckning 200 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till lyshållning, uppvärmning m. m. 1,600 kronor, eller tillhopa 3,850 kronor.

81:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Hernösand* på extra stat för år 1904 anvisa till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,400 kronor samt till betjäningens aflöning 1,500 kronor, eller tillhopa 3,900 kronor.

Ang.
tekniska
elementar-
skolan i
Hernösand.
[78.]

Beträffande den utredning, som ligger till grund för ifrågavarande förslag, tillåter sig utskottet att hänvisa till det i ärendet förda statsrådsprotokollet, sid. 206—209.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning har icke gifvit utskottet anledning till annan erinran, än att utskottet, med hänsyn till beloppen af de anslag, som äro anvisade till aflönande af betjäning vid de öfriga tekniska elementarskolorna eller för sådant ändamål nu af Kungl. Maj:t äskas, ansett det begärda anslaget å 1,500 kronor till betjäning vid tekniska elementarskolan i Hernösand böra nedsättas med 150 kronor för år räknadt eller sålunda, då anslaget är afsedt för tiden från och med den 1 juli 1903 till utgången af år 1904, med tillhopa 225 kronor till 1,275 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Hernösand* på extra stat för år 1904 bevilja till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,400 kronor samt till betjäningens aflöning 1,275 kronor eller tillhopa 3,675 kronor.

82:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *understöd för tre år åt lägre tekniska yrkesskolor* på det i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastik-ärenden för den 12 januari 1903 angifna, för år 1903 gällande villkor samt till bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor bevilja ett anslag af 210,000 kronor samt därpå på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 70,000 kronor.

Ang.
lägre tekniska
yrkesskolor.
[79.]

Till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor och till bestridande af kostnaden för deras inspektion hafva under en följd af år anvisats extra anslag, under villkor att det bidrag, som af dessa medel komme att utbetalas till understöd åt sådan skola, icke finge öfverskjuta hvad vederbörande kommun kontant tillsköte åt skolan.

Anslag för detta ändamål beviljades första gången af 1877 års Riksdag till ett belopp af 20,000 kronor. Sedermera har beloppet höjts af Riksdagen år 1881 till 25,000 kronor, år 1886 till 35,000 kronor, år 1895 till 45,000 kronor och år 1900 till 60,000 kronor. Anslaget, som under den föregående tiden beviljats för ett år i sänder, beviljades år 1900 för

tre år sålunda, att för ändamålet anslogs ett belopp af 180,000 kronor och däraf för år 1901 anvisades 60,000 kronor. Sedermera anvisades ett belopp af 60,000 kronor för hvardera af åren 1902 och 1903. Såsom skäl för denna anordning har anförts, att därigenom skulle undanröjas den osäkerhet, som bestämmandet för hvarje år af det till hvarje skola utgående anslagsbeloppet onekligen medförde i skolornas organisation och verksamhet.

Beträffande de skäl, som anförts för den nu begärda ökningen af anslaget, tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 209—211.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran emot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till understöd för tre år åt lägre tekniska yrkesskolor på det i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 12 januari 1903 angifna, för år 1903 gällande villkor samt till bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor bevilja ett anslag af 210,000 kronor samt däraf på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 70,000 kronor.

Gymnastiska centralinstitutet.

Ang. utvidgning af den kvinnliga lärokursen. 83:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, får utskottet hemställa,

[80.]

att Riksdagen må för uppehållande af *undervisningen i den kvinnliga lärokursen vid gymnastiska centralinstitutet* med ett ökad antal elever bevilja på extra stat för år 1904 ett belopp af 4,700 kronor.

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen.

Ang. repetitionskurser för barnmorskor. 84:o) Sedan Riksdagen, med bifall Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar, anvisat på extra stat för år 1899 ett anslag af 3,000 kronor samt för hvart och ett af åren 1900—1903 ett anslag af 2,000 kronor till anordnande af *repetitionskurser för äldre barnmorskor* och till beredande, så vidt ske kunde, af fri bostad eller hyresbidrag åt deltagarinnorna däri under den tid, de genomginge dessa kurser, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att för enahanda ändamål på extra stat för år 1904 anvisa ett anslag af 3,000 kronor.

[81.]

På grund af hvad i afseende härå blifvit till statsrådsprotokollet, sid. 211 och 212, anfördt, hemställer utskottet,

att Riksdagen må på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 3,000 kronor till anordnande af *repetitions-kurser för äldre barnmorskor* och till beredande, så vidt ske kan, af fri bostad eller hyresbidrag åt deltagarinnorna däri under den tid, de genomgå dessa kurser.

Veterinärundervisningen.

85:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad i afseende härå blifvit till statsrådsprotokollet, sid. 212 och 213, anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1904 bevilja åt *veterinärinrättningen i Skara* ett anslag af 900 kronor, däraf 200 kronor till aflönande af vikarie åt föreståndaren, 100 kronor till löneförbättring åt två drängar samt återstoden såsom bidrag till bestridande af utgifter för ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervisningsmateriel och onera m. m.

Ang.
veterinärin-
rättningen i
Skara.

[82.]

Vetenskapsakademien.

86:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att dels af förut beviljadtt anslag för inlösen af fullständiga exemplar och enstaka delar af en inter- nationell fortlöpande *katalog öfver naturvetenskaplig litteratur* på extra stat för år 1904 anvisa 2,000 kronor, dels ock för upprätthållande under samma år af den för ifrågavarande katalogarbete anordnade *regionalbyrån* för Sverige bevilja på extra stat för år 1904 ett belopp af 1,600 kronor.

Ang.
internationell
katalog öfver
naturveten-
skaplig littera-
tur.

[83.]

Den utredning, som i denna fråga blifvit förebragt, innefattas å sid. 213 och 214 i statsrådsprotokollet.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, må

a) af förut beviljadtt anslag för inlösen af fullständiga exemplar och enstaka delar af en internationell fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur på extra stat för år 1904 anvisa 2,000 kronor; samt

b) för upprätthållande under samma år af den för ifrågavarande katalogarbete anordnade regionalbyrån för Sverige bevilja på extra stat för år 1904 ett belopp af 1,600 kronor.

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.

Ang.
forskningar
efter svenska
minnen i
främmande
länder.

[84.]

87:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad i afseende härå blifvit till statsrådsprotokollet, sid. 214 och 215, anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 3,000 kronor såsom understöd till företagande af *forskningar efter svenska minnen i främmande länder*, under villkor att den person, hvilken erhåller uppdrag att utföra berörda forskningar, skall vara skyldig att till vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien öfverlämna de afbildningar och anteckningar m. m., som blifva frukten af hans forskningar.

Ang.
konserverings-
åtgärder vid
Visby stadsmur.

[85.]

88:o) Sedan, med anledning af en utaf vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien uti skrifvelse till Kungl. Maj:t den 7 september 1897 gjord framställning om ett anslag å 30,000 kronor för vidtagande af konserveringsåtgärder vid Visborgs slott och Visby stadsmur i enlighet med upprättadt arbets- och kostnadsförslag, Kungl. Maj:t föreslagit 1898 års Riksdag att till vidtagande af *konserveringsåtgärder vid Visby stadsmur* bevilja ett anslag af 20,550 kronor och därpå på extra stat för år 1899 anvisa ett belopp af 10,300 kronor, blef Kungl. Maj:ts framställning på det sätt bifallen, att Riksdagen till vidtagande af konserveringsåtgärder vid Visby stadsmur i hufvudsaklig enlighet med därför upprättadt arbets- och kostnadsförslag — under villkor att staden Visby för ändamålet anloge 2,500 kronor att utgå med minst 1,250 kronor under år 1899 och återstoden under år 1900 — beviljade ett anslag af 18,050 kronor och därpå på extra stat för år 1899 anvisade ett belopp af 9,025 kronor.

På därom af Kungl. Maj:t gjord framställning anvisade 1899 års Riksdag på extra stat för år 1900 återstående beloppet, 9,025 kronor, af det för omförmälda ändamål beviljade statsanslaget.

Nu har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1904 bevilja till fortsättande och afslutande af konserveringsåtgärderna å Visby stadsmur, i hufvudsaklig enlighet med den därför uppgjorda plan, ett anslag af 9,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 215—218.

Utskottet anser sig böra erinra, att, enligt hvad det till Kungl. Maj:ts omförmälda, 1898 års Riksdag förelagda förslag hörande statsrådsprotokoll utvisar, vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 7 december 1897 meddelat, att Visborg vid sitt uppförande blifvit delvis sammanbyggdt med Visby ringmur och så att säga öfvertagit dennas funktion utefter en ej obetydlig sträcka af stadens södra sida samt således vore en i afsevärd grad integrerande del af de staden omgifvande försvarsverken, hvadan Visborg och ringmuren borde i förevarande afseende betraktas såsom ett sammanhängande helt. Med afseende å hvad akademien sålunda yttrat och då till stöd för behöfligheten af det nu äskade anslaget åberopats det kostnadsförslag, som legat till grund för akademiens ofvannämnda, den 7 september 1897 hos Kungl. Maj:t gjorda framställning om ett anslag å 30,000 kronor för konserveringsåtgärder vid Visborgs slott och Visby stadsmur, har utskottet ansett sig kunna antaga, att det ifrågasatta anslaget är afsedt att täcka kostnaderna äfven för de konserveringsåtgärder, som erfordras å lämningarna af Visborgs slott, hvilket sålunda enligt utskottets åsikt måste anses vara i den nu gjorda framställningen inbegripet under benämningen Visby stadsmur.

Under åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt och med hänsyn till ifrågavarande fornlämningars historiska och arkeologiska betydelse hemställer utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till fortsättande och afslutande af konserveringsarbetena å Visby stadsmur med Visborgs slott, i hufvudsaklig enlighet med den därför uppgjorda plan, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 9,500 kronor.

89:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *aftäckande och konservering af lämningarna af Riseberga kloster* på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 2,000 kronor.

Ang.
bevarande af
Riseberga
klosterruiner.

Den af departementschefen i ärendet lämnade utredning återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 218 och 219.

[86.]

På grund af hvad till stöd för berörda framställning anförts, anser sig utskottet böra tillstyrka bifall till densamma; därvid utskottet emeller-

tid vill uttala, att något ytterligare statsanslag för ändamålet synes icke böra ifrågasättas.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må för aftäckande och konservering af lämningarna af Riseberga kloster på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 2,000 kronor.

Musikaliska akademien.

Ang.
förbättrad
undervisning
åt elever vid
musikkon-
servatorium.

90:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *anordnande af ökad undervisning vid musikkonservatorium* samt beredande af tillfälle för vissa elever vid konservatoriet till profundervisning i skola på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 6,532 kronor.

[87.]

I fråga om de skäl, hvarpå denna framställning grundats, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 219—234.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för anordnande af ökad undervisning vid musikkonservatorium samt beredande af tillfälle för vissa elever vid konservatoriet till profundervisning i skola, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 6,532 kronor.

Naturhistoriska riksmuseum.

Ang.
museets etno-
grafiska
afdelning.

91:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *vård, underhåll och förkofran af naturhistoriska riksmuseets etnografiska afdelning* bevilja på extra stat för år 1904 ett anslag af 4,000 kronor.

[88.]

Beträffande de skäl, som anförts för detta anslagskraf, hänvisas till statsrådsprotokollet, sid. 234—238.

Med afseende å den i statsrådsprotokollet lämnade utredningen angående naturhistoriska riksmuseets behof af anslag till vård, underhåll och förkofran af museets etnografiska samling, anser utskottet, som vill erinra, att ett belopp af 2,800 kronor årligen från och med 1890 varit ställt till museets förfogande för nämnda ändamål, att anslaget skäligen bör för år 1904 utgå med i någon mån förhöjdt belopp, hvilket likväl icke lär

böra bestämmas så högt, som af Kungl. Maj:t föreslagits, utan synes kunna begränsas till 3,500 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen på extra stat för år 1904 beviljar ett anslag af 3,500 kronor till vård, underhåll och förkofran af naturhistoriska riksmuseets etnografiska afdelning.

92:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må på extra stat jämväl för år 1904 bevilja ett belopp af 2,000 kronor till inköp och insamling af naturalier vid *naturhistoriska riksmuseets afdelning för arkegoniater och fossila växter*, till arbetsbiträden därstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter.

Ang.
museets af-
delning för
arkegoniater
och fossila
växter.

[89.]

Meteorologiska centralanstalten.

93:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under återopande af den i statsrådsprotokollet, sid. 239—242, i ärendet lämnade utredning hemställer utskottet,

a) att Riksdagen må medgifva, att det för år 1903 beviljade personliga tillägg i arfvodet åt filosofie doktorn Hugo Emanuel Hamberg såsom *amanuens vid meteorologiska centralanstalten* må åtnjutas af filosofie doktorn Nils Ekholm i samma egenskap;

b) att Riksdagen må på extra stat för år 1904 bevilja till *upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst vid nämnda anstalt* 9,050 kronor, däraf 500 kronor såsom personligt tillägg i arfvodet åt Ekholm och 3,000 kronor såsom anslag till vetenskapligt biträde vid väderlekstjänsten; samt

c) att Riksdagen må på extra stat för år 1904 bevilja till *upprätthållande af en meteorologisk station i Gellivare* 300 kronor.

Ang.
väderleks-
tjänsten vid
anstalten
m. m.

[90.]

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

Ang. läroanstalten i Bollnäs för öfveråriga döfstumma. 94:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet, sid. 242 och 243, i detta ärende innehåller, får utskottet hemställa, [91.] att Riksdagen må för *uppehållande af undervisningen vid läroanstalten i Bollnäs för öfveråriga döfstumma* på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 16,400 kronor.

Ang. handtverkskolan i Kristinehamn för blinda. 95:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa, [92.] att Riksdagen må till *handtverksskolan i Kristinehamn för blinda* på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag till enahanda belopp, som för detta ändamål under närmast föregående år anvisats, eller 10,000 kronor.

Ang. tryckning af blindskrifter m. m. 96:o) På grund af hvad Kungl. Maj:t därom föreslagit, får utskottet hemställa, [93.] att Riksdagen må på extra stat för år 1904 bevilja a) till *tryckning af blindskrifter* 2,500 kronor; och b) till *understöd åt blindlärareelever* samt till *reseunderstöd åt blindlärare* 1,200 kronor.

Ang. resestipendier åt föreståndare m. fl. vid rikets abnormskolor. 97:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet, [94.] att Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1901—1903 ägt rum, må till *resestipendier åt föreståndare, lärare och lärarinnor vid rikets abnormskolor* (döfstumskolor, blindskolor och sinnesslöanstalter) på de villkor och under de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna skäligen föreskrifva, på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 1,000 kronor.

Undervisningsanstalter för vanföra och lytta.

Ang. understöd till undervisningsanstalter för vanföra och lytta. 98:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad departementschefen i detta ärende till statsrådsprotokollet, sid. 244—249, anført, får utskottet hemställa, [95.]

att Riksdagen må till understöd åt de i Göteborg, Karlskrona, Helsingborg och Stockholm af föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade *undervisningsanstalter för vanföra och lytta* samt till bekostande af dessa anstalters inspektion på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 7,500 kronor.

Diverse anslag.

99:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad i afseende härå blifvit till statsrådsprotokollet, sid. 249 och 250, anfördt, får utskottet hemställa, Angående religionsvård åt svenska sjömän m. fl. i utländska hamnar.

att Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1901—1903 ägt rum, må för beredande af *religionsvård åt svenske sjömän i utländska hamnar* samt åt andra därstädes sig uppehållande landsmän på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 15,000 kronor. [96.]

100:o) Sedan 1901 års Riksdag, med bifall till därom af Kungl. Maj:t gjord framställning, beviljat på extra stat dels till anställande af *tre kontraktsadjunkter* inom södra lappmarkens kontrakt samt de delar af Västerbottens andra och tredje kontrakt, som tillhöra lappmarken, 18,000 kronor, däraf 6,000 kronor att utgå under år 1902, dels ock till *resekostnadsersättning* åt dessa kontraktsadjunkter 3,300 kronor, däraf 1,100 kronor att utgå under år 1902, samt 1902 års Riksdag anvisat för år 1903 af anslaget till kontraktsadjunkterna 6,000 kronor och af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa 1,100 kronor, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1904 anvisa återstoden af de redan beviljade beloppen, eller af anslaget till kontraktsadjunkterna 6,000 kronor samt af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa 1,100 kronor. Angående åtgärder för en förbättrad religionsvård inom Hernösands stifts lappsamtalande församlingar. [97.]

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning, må på extra stat för år 1904 anvisa af förut beviljade anslag:

a) till anställande af tre kontraktsadjunkter inom södra lappmarkens kontrakt samt de delar af Västerbottens andra och tredje kontrakt, som tillhöra lappmarken, 6,000 kronor; samt

b) till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 1,100 kronor.

Angående ätgärder för en förbättrad religionsvård inom Hernösands stifts finsktalande församlingar. 101:o) Sedan 1902 års Riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, på extra stat beviljat dels till anställande af två kontraktsadjunkter inom Västerbottens fjärde kontrakt 12,000 kronor, däraf 4,000 kronor att utgå under 1903, dels till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 1,500 kronor, däraf 500 kronor att utgå under år 1903, dels ock till två stipendier för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket, 4,500 kronor, däraf 1,500 kronor att utgå under år 1903, med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som kunde erfordras rörande anslagens användande, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af de beviljade beloppen anvisa för år 1904 af anslaget till kontraktsadjunkterna 4,000 kronor, af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa 500 kronor samt af anslaget till stipendier 1,500 kronor.

[98.]

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må af förut beviljade anslag på extra stat för år 1904 anvisa:

a) till anställande af två kontraktsadjunkter inom Västerbottens fjärde kontrakt 4,000 kronor;

b) till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 500 kronor; samt

c) till två stipendier för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket, 1,500 kronor.

Ang. resestipendier åt prästmän. 102:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad departementschefen i detta ärende till statsrådsprotokollet, sid. 253, anfört, hemställer utskottet,

[99.]

att Riksdagen må till resestipendier åt prästmän, under de villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, bevilja på extra stat för år 1904 ett belopp af 5,000 kronor.

Ang. viss utredning rörande ecklesiastika beställningar. 103:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad departementschefen i detta ärende till statsrådsprotokollet, sid. 254—256, anfört, hemställer utskottet,

[100.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för år 1903 ägt rum, till bestridande af *kostnaderna för viss utredning rörande ecklesiastika boställen*, på extra stat för år 1904 bevilja ett förslagsanslag å 10,000 kronor.

104:o) Sedan 1902 års Riksdag i anledning af Kungl. Maj:ts framställning såsom bidrag till fullbordandet af den yttre *restaureringen utaf Dalhems kyrka* på Gottland, i enlighet med de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kunde finna godt meddela, beviljat ett anslag af 37,000 kronor och däraf på extra stat för år 1903 anvisat ett belopp af 18,500 kronor, under villkor att Dalhems församling jämlikt sitt å kyrkostämman den 29 juli 1901 fattade beslut dels ansvarade för hela den öfriga kostnaden, dels ock samtidigt låte utföra och bekosta de i kyrkans inre ännu återstående konstarbeten samt för öfrigt åtog sig bestyret med och ansvaret för restaureringens solida och värdiga utförande, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till fullbordandet af den yttre restaureringen utaf Dalhems kyrka på Gottland på extra stat för år 1904 anvisa återstoden af det beviljade anslaget, eller 18,500 kronor.

Beträffande den i ärendet lämnade utredningen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 256—258.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af förut beviljadtt anslag såsom bidrag till fullbordandet af den yttre restaureringen utaf Dalhems kyrka på Gottland på extra stat för år 1904 anvisa återstoden, 18,500 kronor.

105:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för åtskilliga föregående år ägt rum, må jämväl för år 1904 på extra stat bevilja ett belopp af 2,000 kronor till *svenska fornskriftsällskapet*.

106:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1901—1903 ägt rum, må på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 50,000 kronor, att ställas till styrelsens för *nordiska museet* förfogande för att

enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

Ang.
kultur-
historiska
museet i Lund.

107:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

[104.]

att Riksdagen må till *kulturhistoriska museet i Lund* på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 5,000 kronor, att ställas till styrelsens för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

Ang.
Nordiskt
medicinskt
arkiv.

108:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad i afseende härå blifvit till statsrådsprotokollet, sid. 259, anfördt, hemställer utskottet,

[105.]

att Riksdagen må till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »*Nordiskt medicinskt arkiv*» jämväl för år 1904 på extra stat bevilja ett anslag af 3,000 kronor.

Ang.
tidskriften
Acta mathematica.

109:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts framställning och under hänvisning till hvad i ärendet blifvit till statsrådsprotokollet, sid. 259 och 260, anfördt, får utskottet hemställa,

[106.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1896—1903 ägt rum, till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »*Acta mathematica*», på extra stat för år 1904 bevilja 3,000 kronor.

Ang.
tidskriften
Sfina.

110:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad departementschefen i detta ärende till statsrådsprotokollet, sid. 260 och 261, anfördt, får utskottet hemställa,

[107.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för år 1903 ägt rum, på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 1,200 kronor till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften *Sfina*, med villkor att dess utgifvare till universitetsbiblioteket i Uppsala öfverlämnar 40 exemplar af tidskriften för att användas för bibliotekets bytesverksamhet med utlandet.

Ang.
föreläsning-
kurser för
arbetsklassen.

111:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till understöd, under de i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 12 januari 1903 angifna villkor, åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläs-

[108.]

ningskurser för arbetsklassen, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 100,000 kronor.

För år 1885 ställde Riksdagen till Kungl. Maj:ts förfogande under vissa villkor ett extra anslag af 15,000 kronor att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordnade *föreläsningskurser för arbetsklassen*. År efter år hafva sedermera anslag för nämnda ändamål af Kungl. Maj:t äskats och af Riksdagen beviljats. För hvar och ett af åren 1895 och 1896 har anslagsbeloppet bestämts till 25,000 kronor, för år 1897 till 30,000 kronor, för år 1898 till 35,000 kronor, för år 1899 till 45,000 kronor, för år 1900 till 55,000 kronor samt för hvar och ett af åren 1901 och 1902 till 65,000 kronor. För år 1903 beviljades ett extra anslag af 100,000 kronor att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar under följande villkor:

att understödsbelopp, som utgäfves till hvarje anstalt eller förening, endast finge afse föreläsningskurser af nämnda slag och icke finge öfverstiga 3,000 kronor, för år räknadt;

att kommuner eller enskilda för anordnande af sådana föreläsningskurser tillsköte minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdades af en styrelse, som antog föreståndare och lärare;

att föreläsningarna ordnades regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser, dock att, hvad beträffade anstalt, som hade sin verksamhet å landsbygden eller dels i stad dels å landet, Kungl. Maj:t ägde att härutinnan göra de cftergifter, som omständigheterna kunde påkalla;

att anstalten förfogade öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningarna eller undervisningen blefve förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skulle vara skyldig att underkasta sig de villkor och kontroller, som i öfrigt af Kungl. Maj:t pröfvades nödiga och lämpliga.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning, må för år 1904 bevilja ett extra anslag af 100,000 kronor, att på de i statsrådsprotokollet

öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1903 angifna villkor användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningsskurser för arbetsklassen.

Ang.
från universi-
teten anord-
nade föreläs-
ningar utom
universitets-
städerna.

112:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till be-
täckande af kostnaderna för de *föreläsningsskurser*, som från universiteten i
Uppsala och Lund blefve på begäran vare sig af institution, som ej åtn-
njöte särskildt till föreläsningsskurser för arbetsklassen beviljad statsunder-
stöd, eller af viss kommun eller enskild person anordnade att under år
[109.] 1904 hållas utom universitetsstäderna, på extra stat för år 1904 anvisa
ett belopp af 6,000 kronor, däraf 3,000 kronor till hvardera universitetet,
att utgå under villkor att den, som föreläsning begärt, för betäckande af
föreläsarens resekostnad och arfvode tillsköte minst lika mycket som staten.

Beträffande den i ärendet förebragta utredningen tillåter sig utskottet
att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 262—267.

På grund af hvad i ärendet förekommit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts före-
varande framställning, på extra stat för år 1904, såsom
bidrag till betäckande af kostnaderna för de föreläsningsskurser,
som från universiteten i Uppsala och Lund varda
på begäran vare sig af institution, som ej åtnjuter sär-
skildt till föreläsningsskurser för arbetsklassen beviljad
statsunderstöd, eller af viss kommun eller enskild person
anordnade att under år 1904 hållas utom universitets-
städerna, anvisa ett belopp af 6,000 kronor, däraf 3,000
kronor till hvardera universitetet, att utgå under vill-
kor att den, som föreläsning begärt, för betäckande af
föreläsarens resekostnad och arfvode tillskjuter minst
lika mycket som staten.

Ang.
sommarskurser
vid universite-
tet i Lund.

113:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och
under hänvisning till hvad departementschefen till statsrådsprotokollet,
sid. 267—268, i ärendet yttrat, får utskottet hemställa,

[110.]

att Riksdagen må såsom bidrag till bestridande af
kostnaderna för de *föreläsningsskurser*, som äro afsedda
att under sommaren 1904 vid universitetet i Lund för

allmänheten anordnas, på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 3,000 kronor.

114:o) Kungl. Maj:st har föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för de *föreläsningskurser och föreläsningar*, som äro afsedda att under sommaren 1904 i *Stockholm* för allmänheten anordnas, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 4,000 kronor. Ang. sommarkurser i Stockholm. [111.]

I fråga om de skäl, hvarpå denna framställning är grundad, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 268—272.

Utskottet, som funnit Kungl. Maj:ts förevarande framställning vara af beskaffenhet att böra af Riksdagen bifallas, får alltså hemställa,

att Riksdagen må såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för de föreläsningskurser och föreläsningar, som äro afsedda att under sommaren 1904 i Stockholm för allmänheten anordnas, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 4,000 kronor.

115:o) Kungl. Maj:st har föreslagit Riksdagen att dels för bearbetning och utgifning af de vetenskapliga resultaten af filosofie doktorn Sven Hedins resa i Centralasien under åren 1899—1902 bevilja ett anslag af 75,000 kronor, att fördelas på åren 1904, 1905 och 1906 med 25,000 kronor hvarje år samt utgå under de af departementschefen i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1903 angifna villkor och förbehåll, dels ock af omförmälda anslag på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 25,000 kronor. Ang. utgifvande af ett arbete om S. Hedins senaste resa i Centralasien. [112.]

De skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts omförmälda framställning, inhämtas af departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet, sid. 272—284.

Utskottet, som anser staten icke böra åtaga sig de kostnader, som för ifrågavarande ändamål erfordras, hemställer alltså,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Ang.
Sveriges del-
tagande i en
internationell
association
för under-
sökningar om
jordbävningar
och jordskalf.

116:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för anordnande af *seismologiska undersökningar vid universitetet i Uppsala* på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 6,300 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts för detta anslagskräf, hänvisas till statsrådsprotokollet, sid. 284—290.

[113.]

På grund af hvad i statsrådsprotokollet blifvit anfördt till stöd för den ifrågavarande framställningen, har utskottet ansett, att det äskade beloppet bör af Riksdagen beviljas; och vill utskottet framhålla, att genom anställande af en assistent för de seismologiska undersökningarna vid det meteorologiska observatoriet i Uppsala äfven synes kunna afhjälpas det behof af ett mera fast biträde, som vid observatoriet lär hafva framträdtt oberoende af förslaget om inrättande därstädes af seismologiska undersökningar.

Anslaget synes lämpligen böra uppdelas på sådant sätt, att anläggningskostnader och årliga utgifter hvar för sig upptagas.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen, med anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må på extra stat för år 1904 bevilja:

a) till inrättande af lokal och anskaffande af en själfregistrerande apparat för seismologiska undersökningar vid meteorologiska observatoriet i Uppsala m. m. ett anslag af 4,300 kronor; samt

b) till aflöning åt en assistent vid det meteorologiska observatoriet i Uppsala samt till bestridande af löpande utgifter för de vid observatoriet anordnade seismologiska undersökningarna ett anslag af 2,000 kronor.

Ang.
vattenhöjd-
mätning-
stationer
m. m.

117:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, får utskottet hemställa,

[114.]

att Riksdagen må på extra stat för år 1904 bevilja:

a) för underhåll och tillsyn af de i riket inrättade *vattenhöjdmätningstationerna m. m.* 2,800 kronor; samt

b) till fortsatt sammanställning och bearbetande

af anteckningar öfver registrerade vattenhöjder 1,300 kronor;
eller tillhopa 4,100 kronor.

118:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad i detta ärende blifvit till statsrådsprotokollet, sid. 291—293, anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för befrämjande af den verksamhet, som enligt fastställda stadgar åligger *svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran*, det år 1837 stiftade svenska nykterhetssällskapet, på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 4,000 kronor.

Ang.
svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade svenska nykterhetssällskapet.

[115.]

119:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad i detta ärende af departementschefen till statsrådsprotokollet, sid. 293 och 294, anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1901—1903 ägt rum, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 3,000 kronor, att utgå till *understöd åt kuranstalten Sans Souci invid Uppsala* på villkor, som af Kungl. Maj:t prövas lämpliga.

Ang.
kuranstalten Sans Souci.

[116.]

120:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 6,000 kronor, att utgå till *understöd åt Stockholms alkoholisthem* på villkor, som af Kungl. Maj:t prövas lämpliga.

Ang.
Stockholms alkoholisthem.

[117.]

Beträffande de skäl, som af departementschefen anförts för ifrågavarande framställning, tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 294—296.

På grund af hvad i detta ärende förekommit hemställer utskottet,

att Riksdagen må på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 6,000 kronor till understöd åt Stockholms alkoholisthem på villkor, som af Kungl. Maj:t prövas lämpliga.

121:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1898—1903 ägt rum, må för år 1904 anvisa ett belopp af 3,650 kronor, att på de villkor, som Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, användas till understöd för

Ang.
tidskrift för laudsmål m. m.

[118.]

utgifvande äfven under sistnämnda år af tidskriften »*Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmälen och svenskt folklif*».

Ang. 122:o) Sedan 1899 års Riksdag för åstadkommande af en utförlig ord-
 en ordbok bok öfver *Gottlands folkmål* beviljat ett anslag af 5,500 kronor och därpå
 öfver *Gottlands folkmål* uppförts på extra stat för hvart och ett af åren 1900—1903 ett belopp
 [119.] af 1,100 kronor, har Kungl. Maj:t nu föreslagit, att återstående beloppet,
 1,100 kronor, måtte på extra stat för år 1904 anvisas.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må för åstadkommande af en utförlig ordbok öfver *Gottlands folkmål* af förut beviljad anslag på extra stat för år 1904 anvisa återstående beloppet, 1,100 kronor.

Ang. 123:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *pedagogiska*
 pedagogiska biblioteket i *biblioteket i Stockholm* på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 4,000
 biblioteket i Stockholm. kronor.

[120.] Den i ärendet lämnade utredningen återfinnes å sid. 296—298 i statsrådsprotokollet.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till pedagogiska biblioteket i Stockholm på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 4,000 kronor.

Ang. 124:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till understöd, under
 utbildning af de villkor, Kungl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma, åt de vid Uppsala
 lärarinnor i enskilda läroverk och Ateneum för flickor i Stockholm samt af Göteborgs
 huslig ekonomi. allmänna folkskolestyrelse anordnade undervisningskurser för *utbildande af*
 [121.] *lärarinnor i huslig ekonomi* på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp
 af 6,300 kronor.

I sammanhang med behandlingen af Kungl. Maj:ts berörda förslag har utskottet haft att taga under öfvervägande en af herr *F. A. Boström* inom Första Kammaren väckt motion (n:o 31), däri yrkats, att Riksdagen måtte till Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala för år 1904 bevilja ett anslag å extra stat under åttonde hufvudtiteln å 7,000 kronor, att utgå under förutsättning, att fackskolan fortsatte sin verksamhet på hufvudsakligen samma sätt som hittills, och i öfrigt på villkor, som Kungl. Maj:t

ägde närmare bestämma; samt att i sammanhang därmed det af Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagna anslaget till utbildning af lärarinnor i huslig ekonomi måtte minskas från 6,300 till 3,100 kronor.

Beträffande de skäl, som motionären anför till stöd för sitt förslag, tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Hvad först angår Kungl. Maj:ts ofvanberörda framställning om beviljande för år 1904 af anslag till samma belopp, som till de tre ifrågasvarande undervisningskurserna utgått under åren 1901—1903, hyser utskottet ingen tvekan att tillstyrka hvad af Kungl. Maj:t föreslagits. Beträffande herr Boströms omförmälda förslag, att Riksdagen skulle såsom särskildt anslag bevilja så stor del af det belopp Kungl. Maj:t åskat, som är afsedd för undervisningskurserna dels vid Ateneum för flickor i Stockholm och dels i Göteborg, samt särskildt för sig och med förhöjdt belopp upptaga ett anslag till Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, har utskottet funnit beaktansvärda skäl för förslaget vara af motionären anförda. Då det emellertid lär kunna antagas, att Kungl. Maj:t, därest framställning om förhöjdt anslag till sistnämnda skola i vederbörlig ordning till Kungl. Maj:t aflåtes och efter företagen utredning befinnerse förtjäna afseende, icke skall underlåta att till Riksdagen inkomma med förslag i ämnet, har utskottet icke ansett sig böra tillstyrka bifall till motionen.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med afslag å herr Boströms berörda motion, såvidt densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts framställning, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 6,300 kronor till understöd, under de villkor Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, åt de vid Uppsala enskilda läroverk och Ateneum för flickor i Stockholm samt af Göteborgs allmänna folkskolestyrelse anordnade undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi.

125:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *Sveriges centralförening för idrottens främjande* på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 20,000 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kunde finna godt meddela.

De skäl, som af departementschefen anförts för det nu väckta förslaget, återfinnas i statsrådsprotokollet, sid. 298—305.

På de skäl, som af departementschefen åberopats, anser utskottet, att Sveriges centralförening för idrottens främjande bör i sin verksamhet understödjas af staten. Då emellertid de medel, som för uppehållande och utvecklande af ifrågavarande verksamhet må erfordras, synas böra till hufvudsakligaste delen anskaffas på enskild väg, anser utskottet, att anslaget icke bör bestämmas högre än till 10,000 kronor, hvilket belopp Kungl. Maj:t år 1902 af Riksdagen äskade för ändamålet.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till Sveriges centralförening för idrottens främjande på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag af 10,000 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

Ang. dyrtidstillägg. [123.] 126:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 januari 1903 angifna grunder, af *dyrtidstillägg för år 1903 åt en del tjänstemän och betjante* i ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till ecklesiastikdepartementet hörande ämbetsverk och kårer, på extra stat för år 1904 bevilja såsom förslagsanslag ett belopp af 450,000 kronor.

Öfver berörda framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagens lopp afgifva utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Ang. ersättning för förskott. [124.] 127:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *återgåldande af belopp, som förskottsvis utbetalts* af marinförvaltningen med 69,004 kronor 25 öre samt af statskontoret med 240,830 kronor 44 öre, eller tillhopa 309,834 kronor 69 öre, på extra stat för år 1904 bevilja ett anslag, hvilket, till undvikande af öretal i riksstaten, borde bestämmas till 309,835 kronor.

Under hänvisning till hvad departementschefen till statsrådsprotokollet, sid. 305—309, i detta ärende anført, vill utskottet här allenast meddela, att ifrågavarande belopp utbetalts för följande ändamål:

till bestridande af kostnader för en gradmätning å		
Spetsbergen	kronor	69,004: 25
för utredning rörande Kungl. och Hvitfeldtska stipendie-		
inrättningen	»	2,883: 15
för utredning rörande afskrifning af kyrkotionden inom		
patronella pastorat i Skåne, Halland, Blekinge och		
Bohuslän	»	18,385: 75

till kommittén för afgifvande af betänkande och förslag till förändrade bestämmelser i fråga om tillsättande af lärarebefattningar vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet	kronor	15,425:	79
till kommittén för utredning af vissa frågor rörande de allmänna läroverken m. m.	»	193,126:	35
samt för biträde inom ecklesiastikdepartementet vid utredning af vissa frågor rörande de allmänna läroverken	»	11.009:	40
		<hr/>	
		tillsammans kronor	309,834: 69

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, till ersättning af förenämnda förskott, på extra stat för år 1904 bevilja ett belopp af 309,835 kronor.

Stockholm den 17 mars 1903.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Reservationer:

vid punkten 5:o (ang. nya professurer i germanska språk i Uppsala och Lund):

af herrar *D. Persson* och *P. Olsson*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Beaktansvärda skäl synas under ärendets behandling vara anförda för en sådan uppdelning af ämnet germanska språk, att i filosofie kandidat- och licentiatexamina betyg i ettdera af tyska eller engelska språken må kunna vinnas, utan att pröfning erfordras i det andra språket. Däremot har utskottet icke funnit sig öfvertygad, att genomförandet af en dylik uppdelning — hvarom det lärer tillkomna Kungl. Maj:t att meddela föreskrift — skulle nödvändiggöra upprättandet af en ny professur vid hvartdera universitetet. Äfven om, såsom i vissa af de afgifna yttrandena framhållits, det svårligen kan vara möjligt för en person att vetenskapligt

fullt behärska alla grenar af ämnet germanska språk — ett förhållande, hvartill motsvarighet tvifvelsutan förekommer beträffande åtskilliga andra af universitetens läroämnen — torde det ingalunda vara omöjligt för en vetenskapsman att förvärfva sådan utbildning i både tyska och engelska språken, att han blifver fullt kompetent att på tillfredsställande sätt uppehålla undervisning och examination i båda språken. Denna uppfattning synes också ligga till grund för det förslag, som i den af studerande vid universiteten afgifna petition i ämnet blifvit alternativt och i andra rummet framställt, och i de yttranden, som afgifvits af universitetsmyndigheterna, saknas ej antydningar, att särskild undervisning och examination i tyska och engelska skulle kunna upprätthållas utan ökning i professurernas antal. Med afscende härå vill utskottet jämväl erinra, att Kungl. Maj:t i den till 1901 års Riksdag aflåtna statsverkspropositionen föreslog, att på ordinarie stat måtte uppföras två anslag, hvartdera å 1,500 kronor, det ena till ett för ämnet germanska språk afsedt fast docentstipendium vid universitetet i Uppsala och det andra till ett fast docentstipendium i germanska eller romanska språk vid universitetet i Lund, samt att Riksdagen väl beviljade de äskade anslagen men af anförda skäl bestämde, att båda stipendierna skulle vara afsedda för gruppen »nyare språk», genom hvilken bestämelse Riksdagen afsåg, att stipendierna skulle blifva med afseende å ändamål och benämning likställda med de vid båda universitetet redan förut inrättade docentstipendierna i »nyare språk». Därest nu — i öfverensstämmelse med hvad Kungl. Maj:t år 1901 föreslog för universitetet i Uppsala — vid hvartdera universitetet inrättades ett fast docentstipendium, uteslutande afsedt för germanska språk, skulle enligt utskottets förmenande behovet af ökade lärarekrafter för uppehållande af undervisning och examination i germanska språk kunna tillgodoses och äfven den olägenheten kunna undvikas, hvilken synes hafva väsentligen föranlett förslaget om de nya professurernas inrättande, att, därest efter uppdelningen af ämnet germanska språk i samma licentiatexamen komme att ingå både tyska och engelska, samme lärare skulle examinera i båda ämnena och sålunda, om icke något ytterligare ämne inginge i examen, ensam bestämna resultatet af denna, filosofiska fakultetens högsta examen.

De docentstipendier, till vilkas inrättande anslag sålunda enligt utskottets åsikt bör beviljas, synas lämpligen böra bestämmas till 1,500 kronor hvartdera, eller till samma belopp, hvarmed de för ämnesgruppen »nyare språk» afsedda docentstipendierna äro i universitetens stater upptagna.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer utskottet,
 att Riksdagen må, i anledning af Kungl. Maj:ts
 förevarande framställning, på ordinarie stat bevilja
 a) till ett för germanska språk afsedt fast docent-
 stipendium inom den filosofiska fakulteten vid universi-
 tetet i Uppsala ett anslag af 1,500 kronor; samt
 b) till ett för germanska språk afsedt fast docent-
 stipendium inom den filosofiska fakulteten vid universi-
 tetet i Lund ett anslag af 1,500 kronor.»

vid punkten 27:o (ang. beredande af lokal för äldre arkivalier från
 Gottlands län):

af herr *D. Persson*.

vid punkten 62:o (ang. byggnadsarbeten vid folkskolelärareseminariet
 i Linköping):

af herrar *P. Pehrson, D. Persson, J. A. Sjö, C. Persson, A. Petersson,*
N. Boström, P. Olsson och *C. G. Johansson*, hvilka ansett, att utskottets
 yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Mot Kungl. Maj:ts förslag att genom uppförandet af en ny byggnad
 å seminariets tomt för en kostnad af 49,500 kronor bereda nya lokaler
 för undervisningen i gymnastik, teckning och musik, har utskottet ej funnit
 anledning till erinran. Däremot anser sig utskottet icke kunna tillstyrka
 förslaget om beredandet af lokal för 4:de årsklassen i den nuvarande rek-
 torsbostaden och uppförandet af ny bostad åt seminariets rektor. Vål
 medgifver utskottet, att vissa olägenheter kunna vara förenade med den
 allmänna bönelokalens användande äfven för undervisningen, men då dessa
 olägenheter synas vara mindre betydande, och rektorsbostaden med mått-
 liga anspråk fyller sitt nuvarande ändamål, torde med denna del af bygg-
 nadsarbetet kunna anstå, helst den uppgjorda byggnadsplanen icke där-
 igenom på något sätt förryckes.

På grund af det anförda hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på
 det sätt bifallas, att Riksdagen, för uppförande å semi-
 nariets tomt af en byggnad för undervisning i gymnastik,
 teckning och musik i hufvudsaklig öfverensstämmelse
 med för ändamålet upprättade ritningar, beviljar ett
 anslag af 49,500 kronor och därpå på extra stat för år
 1904 anvisar ett belopp af 25,000 kronor.»

vid punkten 115:o) (ang. utgifvande af ett arbete om S. Hedins senaste resa i Centralasien.):

af herrar *Chr. Lundeberg, A. G. L. Billing, N. Fosser, I. Wijk, K. E. Bohnstedt*, grefve *P. O. L. Klingspor*, friherre *N. A. H. Palmstierna*, grefve *K. A. Posse, F. G. M. Ridderbjelke*, grefve *C. O. Taube*, friherre *C. H. Falkenberg* och *H. R. Törnebladh*, hvilka yrkat, att utskottet måtte hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, dels för bearbetning och utgifning af de vetenskapliga resultaten af filosofie doktorn *Sven Hedins* resa i Centralasien under åren 1899—1902 bevilja ett anslag af 75,000 kronor, att utgå under de i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1903 angifna villkor och förbehåll, dels ock af omförmälda anslag på extra stat för år 1904 anvisa ett belopp af 25,000 kronor.

vid punkten 123:o) (ang. anslag till idrottens främjande):

af herrar *P. Pehrson, D. Persson, J. A. Sjö, C. Persson, A. Petersson, N. Boström, S. O. Nylander, G. Odqvist, P. Olsson, I. Månsson, C. G. Johansson* och *K. Starbäck*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Sedan Kungl. Maj:t år 1902 föreslagit Riksdagen att för nu ifrågasvarande ändamål anvisa ett anslag af 10,000 kronor, anmälde Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 15 maj 1902, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, att Kungl. Maj:ts framställning icke af Riksdagen bifallits, och anförde såsom skäl härför, att Riksdagen ansåge den af Sveriges centralförening för idrottens främjande utöfvade verksamhet böra fortfarande upprätthållas genom bidrag, som af föreningens ledamöter eller eljest på enskild väg åstadkommes, och att statens medverkan härtill icke borde påfordras.

Då dessa skäl synas utskottet fortfarande äga giltighet, hemställer utskottet.

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må af Riksdagen bifallas.»

Det skulle här antecknas, att herr *S. G. von Friesen* icke inom utskottet deltagit i förestående hufvudtitels behandling.

BILAGOR.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1903 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				S u m m a.		
		Friheter.		Ersättningar.				
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—	Departementschefen .....
81,800	—	—	—	—	—	81,800	—	Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli. Nu- Ökas å anslaget för amanuenser, vikariatsersättning,
58,000	—	—	—	—	—	58,000	—	Riks- och landsarkiven .....
78,700	—	—	—	—	—	78,700	—	Kungl. biblioteket .....
59,850	—	—	—	—	—	59,850	—	Nationalmuseum (däraf fyra särskilda <i>reservationsanslag</i> Ökas å anslaget till brännmaterial m. m. med .....
29,652	—	2,500	—	337,087	—	369,239	—	hvarjämte berörda anslag uppföres såsom <i>reservations-</i> Nationalmuseum (däraf fem särskilda <i>reservations-</i> Kleresistaten. Nuvarande anvisning i kontant .....
79,580	—	—	—	—	—	79,580	—	Ökas till ersättning för prostetunnor åt kontrakts-
55,000	—	—	—	—	—	55,000	—	Domkapitlens expeditioner .....
856,724	—	—	—	—	—	856,724	—	Lappmarks ekklesiastikverk, <i>förslagsanslag</i> .....
								Universiteten (däraf 162,700 kronor <i>förslagsanslag</i>). Ökas för upprättande af en ordinarie professur i sala med .....
								» upprättande af en ordinarie professur i tetet i Lund med .....
								» höjning af materielanslaget till patologiska Uppsala med .....
								till materiel för den oftalmiatriska kliniken vid » arvode åt en amanuens å den obstetrisk- versitetet i Lund med .....
								för höjning af anslaget till materiel för fysiska Lund med .....
								» höjning af anslaget till materiel för geo- nen vid universitetet i Lund med .....
Trpt	1,316,306	2,500	—	337,080	—	1,655,893	—	

Litt. A.

riksstatens Åttonde hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				S u m m a.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
varande belopp	81,800:	—	—	—	—	—	86,500	—
renskrifning m. m. med	4,700:	—	—	—	—	—	58,000	—
	58,000	—	—	—	—	—	78,700	—
	78,700	—	—	—	—	—	78,700	—
å tillhopa 26,800 kr.). Nuvarande belopp	59,850:	—	—	—	—	—	60,850	—
	1,000:	—	—	—	—	—	60,850	—
anslag, så att rubriken ändras till: anslag å tillhopa 32,800 kronor.)	29,652:	—	—	—	—	—	60,850	—
prosten i Västerbottens andra kontrakt med	57:	—	2,500	—	337,087	—	369,296	—
	29,709	—	2,500	—	337,087	—	79,580	—
	79,580	—	—	—	—	—	79,580	—
	55,000	—	—	—	—	—	55,000	—
Nuvarande belopp	856,724:	—	—	—	—	—	872,924	—
germaniska språk vid universitetet i Upp- 6,000: —	6,000:	—	—	—	—	—	—	—
germaniska språk vid universi- 6,000: —	6,000:	—	—	—	—	—	—	—
institutionen vid universitetet i 1,000: —	1,000:	—	—	—	—	—	—	—
universitetet i Uppsala med ... 500: —	500:	—	—	—	—	—	—	—
gynekologiska kliniken vid uni- 900: —	900:	—	—	—	—	—	—	—
institutionen vid universitetet i 1,500: —	1,500:	—	—	—	—	—	—	—
logisk-mineralogiska institutio- 300: —	300:	—	—	—	—	—	—	—
	16,200:	—	—	—	—	—	872,924	—
	872,924	—	—	—	—	—	872,924	—
Transport	1,338,263	—	2,500	—	337,087	—	1,677,850	—

1903 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.						S u m m a	
	Friheter.		Ersättningar.					
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
Trpt 1,316,306	—	2,500	—	337,087	—	1,655,893	—	
210,300	—	—	—	—	—	210,300	—	Karolinska mediko-kirurgiska institutet. (Däraf 14,500 Nuvarande belopp
								Ökas för höjning af arfvodet åt amanuensen å insti-
								» höjning af anslaget till anskaffning af ma-
								» höjning af arfvodet åt kanslerssekreteraren
3,330,611	—	—	—	—	—	3,330,611	—	Allmänna läroverken, <i>reservationsanslag</i> . Nuvarande
								Ökas för utvidgning af Östermalms femklassiga all-
								ständig läroverk med
5,000	—	—	—	—	—	5,000	—	Understöd åt extra ordinarie lärare vid de allmänna
								<i>anslag</i>
60,000	—	—	—	—	—	60,000	—	Understöd åt enskilda läroverk, <i>förslagsanslag</i> , högst
347,500	—	—	—	—	—	347,500	—	Högre skolor för kvinnlig ungdom
43,500	—	—	—	—	—	43,500	—	Högre lärarinneseminarier
24,406	—	—	—	760	—	25,166	—	Pedagogier och folkskolor
6,460,425	—	—	—	—	—	6,460,425	—	Folkundervisningen:
								Seminarier för folkskolelärares bildande. Nuvarande
								Ökas för folkskolelärarinneseminarier i Landskrona
								» tillgodoseende af vissa lärares och lärar-
								ålderstillägg
								Stipendier för seminarieelever. Nuvarande belopp
								Ökas med
								Arfvoden och resekostnadsersättning åt folkskole-
								Undervisningsmateriel m. m. för folkskolor
								eller ett gemensamt <i>reservationsanslag</i>
								Understöd åt högre folkskolor, <i>reservationsanslag</i>
								Anslaget uppföres såsom <i>förslagsanslag</i> .
								Bidrag till aflönande af vikarie under öfningslärares
								<i>förslagsanslag</i>
								Bidrag till aflönande af lärare och lärarinnor vid
								skolelärarinnors bildande, <i>förslagsanslag</i>
								Till befrämjande af folkundervisningen bland de i
								<i>förslagsanslag</i>
								Lönstillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor,
Trpt 11,798,048	—	2,500	—	337,847	—	12,138,395	—	

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				Summa	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Transport		1,338,263	—	2,500	—	337,087	—	1,677,850	—
kronor till tandläkarcinstituet, <i>förslagsanslag</i> , högst.)									
..... 210,300: —									
tutets histologiska afdelning med 400: —									
teriel m. m. för undervisningen i									
..... 1,000: —									
..... 250: —									
..... 1,650: —		211,950	—	—	—	—	—	211,950	—
belopp ..... 3,330,611: —									
männa läroverk till ett å reallinjen full-									
..... 14,150: —		3,344,761	—	—	—	—	—	3,344,761	—
läroverken under förfall på grund af sjukdom, <i>förslags-</i>									
..... 5,000								5,000	—
..... 60,000								60,000	—
..... 347,500								347,500	—
..... 43,500								43,500	—
..... 24,406						760		25,166	—
belopp ..... 347,425: —									
m. m. med ..... 24,825: —									
innors rätt till									
..... 600: —									
..... 25,425: —		372,850: —							
..... 75,000: —									
..... 6,250: —		81,250: —							
inspektörer									
..... 95,000: —									
..... 20,000: —									
..... 569,100: —									
..... 25,000: —									
vid folkskolelärareseminarium sjukdom,									
..... 4,000: —									
seminarier för småskolelärares och små-									
..... 20,000: —									
rikets nordligare trakter bosatta finnar,									
..... 45,000: —									
<i>förslagsanslag</i> ..... 5,250,000: —									
Transport		5,913,100: —		5,375,380	—	2,500	—	337,847	—
								5,715,727	—

1903 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.						S u m m a.	
	Friheter.		Ersättningar.					
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
Trpt 11,798,048		2,500		337,847		12,138,395		Understöd åt folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i> .....
								Understöd för aflönande af lärare vid fortsättnings-
								Bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folk-
								För anordnande af kvinnlig slöjd i folkskola, mindre
								<i>slagsanslag</i> .....
								Bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare
								skola, <i>förslagsanslag</i> .....
								Bidrag till aflönande af vikarie för lärare vid små-
								Bidrag till aflönande af vikarie för lärare vid högre
518,275						518,275		De tekniska läroverken .....
39,650						39,650		Gymnastiska centralinstitutet .....
34,000						34,000		Farmaceutiska institutet .....
46,858						46,858		Barnnorskeundervisningen och barnbördshusen .....
58,500						58,500		Veterinärundervisningen .....
8,250						8,250		Svenska akademien .....
14,460						14,460		Vetenskapsakademien .....
38,650						38,650		Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien (däraf
65,400						65,400		Akademien för de fria konsterna (däraf tvenne <i>reser-</i>
51,200						51,200		Musikaliska akademien (däraf 6,000 kronor <i>reser-</i>
84,450						84,450		Naturhistoriska riksmuseum .....
25,050						25,050		Meteorologiska centralanstalten (däraf 16,000 kronor
272,950						272,950		Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:
								Till befrämjande af döfstumundervisningen, <i>för-</i>
								Institutet för blinda .....
								Förskolan för blinda i Växjö .....
								Förskolan för blinda å Tomtebodas .....
120,000						120,000		Serafimerlasarettet .....
78,000						78,000		Stora barnhuset i Stockholm .....
2,750						2,750		Frimurarebarnhuset .....
28,380						28,380		Barnhusen i landsorten .....
150,000						150,000		Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn, <i>förslagsanslag.</i>
								<i>Ökas med</i> .....
70,000						70,000		Uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt af-
Trpt 13,504,871		2,500		337,847		13,845,218		

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				S u m m a.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Transport	5,913,100: —	5,375,380		2,500		337,847		5,715,727	
.....	120,000: —								
skolan, förslagsanslag	50,000: —								
skolorna, förslagsanslag	240,000: —								
folkskola eller särskild slöjdskola, för-	90,000: —								
eller lärarinna vid folkskola eller små-	75,000: —								
skolelärareseminarium, förslagsanslag	2,000: —								
folkskola, förslagsanslag	2,000: —	6,492,100						6,492,100	
.....		518,275						518,275	
.....		39,650						39,650	
.....		34,000						34,000	
.....		46,858						46,858	
.....		58,500						58,500	
.....		8,250						8,250	
.....		14,460						14,460	
450 kronor reservationsanslag)		38,650						38,650	
ervationsanslag å tillhopa 24,500 kronor)		65,400						65,400	
tionsanslag)		51,200						51,200	
.....		84,450						84,450	
reservationsanslag)		25,050						25,050	
.....									
slagsanslag	200,000: —								
.....	50,150: —								
.....	12,300: —								
.....	10,500: —	272,950						272,950	
.....		120,000						120,000	
.....		78,000						78,000	
.....		2,750						2,750	
.....		28,380						28,380	
Nuvarande belopp	150,000: —								
.....	10,000: —	160,000						160,000	
seende försummade barn, förslagsanslag		70,000						70,000	
Transport		13,584,303		2,500		337,847		13,924,650	

1903 års riksstat anslår:							
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				S u m m a.	
		Friheter.		Ersättningar.			
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Trpt 13,504,871	—	2,500	—	337,847	—	13,845,218	—
1,028	—	—	—	169,400	—	170,428	—
26,500	—	—	—	—	—	26,500	—
41,360	—	—	—	—	—	41,360	—
798	—	—	—	—	—	798	—
16,029	—	—	—	—	—	16,029	—
15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
S:a 13,605,586	—	2,500	—	507,247	—	14,115,333	—

Kyrkors underhåll .....
 Resestipendier samt läroböckers och lärda verks ut-
 Ålderstillägg, *förslagsanslag* .....
 Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* .....
 Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslagsanslag*
 nor. Nuvarande belopp .....
 Ökas för jämnande af hufvudtitelns slutsumma med
 Extra utgifter, *reservationsanslag* .....

		Förslag till blifvande riksstat:							
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning. på förslag.						S u m m a.	
		Friheter.		Ersättningar.					
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.		
Transport	13,584,303	—	2,500	—	337,847	—	13,924,650	—	
	1,028	—	—	—	169,400	—	170,428	—	
gifvande, reservationsanslag	26,500	—	—	—	—	—	26,500	—	
	41,360	—	—	—	—	—	41,360	—	
	798	—	—	—	—	—	798	—	
(däraf till domkapitlens expeditioner högst 7,150 kro-	16,029: —	—	—	—	—	—	—	—	
	40: —	—	—	—	—	—	16,069	—	
	16,069	—	—	—	—	—	16,069	—	
	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—	
Summa	13,685,058	—	2,500	—	507,247	—	14,194,805	—	

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
Åttonde hufvudtitel.

		Kronor	ö.
Ecklesiastikdepartementet.			
<i>Riks- och landsarkiven:</i>			
Till arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän i riksarkivet...	3,000: —		
» fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia ...	3,000: —		
» fortsatt utgifvande af »Svenska riksdagsakter» m. m.	1,500: —		
» arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Uppsala ...	1,800: —		
» arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Lund ...	1,800: —		
För beredande af ökad tillgång till arfvoden åt extra biträden vid landsarkivet i Vadstena ...	1,300: —		
Till anordnande af lokal för förvaring af äldre arkivalier från Gottlands län m. m.	19,100: —	31,500	
<i>Nationalmuseum:</i>			
För vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar	5,100: —		
» anordnande af nattlig bevakning vid nationalmuseumbyggnaden	2,000: —		
» biträde vid vård och tillhandahållande af handtecknings- och gravyrsamlingen äfvensom för vetenskaplig bearbetning af samlingarna	2,000: —		
» restaurering af tafior, tillhörande statens i nationalmusei förråd m. m. befintliga konstsamlingar	5,000: —	14,100	
<i>Lifrustkammaren:</i>			
För tillsyn, underhåll och vård af samlingarna		6,200	
<i>Domkapitlens expeditioner:</i>			
För betäckande af brister i domkapitlens expeditionskassor samt för oförutsedda, oundgängliga behof vid deras expeditioner		2,500	
	Transport	54,300	

		Kronor	ö.
	Transport	54,300	—
<i>Universitetet:</i>			
Till lektorer i tyska, franska och engelska språken vid universitetet i Uppsala	9,000:	—	
» arfvode åt en lärare vid universitetet i Uppsala i finsk-ugriska språk	2,500:	—	
» arfvoden åt extra ordinarie amanuenser vid universitetsbiblioteket i Uppsala	3,500:	—	
För utgifvande i tryck af anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet	6,000:	—	
Till lektorer i tyska, franska och engelska språken vid universitetet i Lund	9,000:	—	
För uppehållande af undervisning i entomologi m. m. vid universitetet i Lund	3,000:	—	
» aflönande af en föreståndare för universitetets i Lund historiska museum samt mynt- och medaljkabinett ...	2,000:	—	
Till personligt lönetillägg åt akademikamreraren i Lund Oscar Gerhard Regnell	750:	—	
» arfvoden åt extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund	2,500:	—	
För uppförande af en byggnad, afsedd att inrymma elektricitetsverk för vissa institutioner vid universitetet i Lund m. m.	10,000:	—	
» inköp af instrument och inredningsartiklar för fysiska institutionen vid universitetet i Lund	2,500:	—	50,750
<i>Karolinska mediko-kirurgiska institutet:</i>			
Till arfvode åt en amanuens vid institutets medicinska poliklinik å serafimerlasarettet	750:	—	
» arfvode åt en amanuens vid institutets kirurgiska poliklinik å serafimerlasarettet	750:	—	
» arfvode åt en amanuens vid institutets oftalmiatriska poliklinik å serafimerlasarettet	750:	—	
» arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik å Sabbatsbergs sjukhus	900:	—	
» städning och upppassning vid institutets hygieniska institution	500:	—	
» en pediatrik klinik vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	1,800:	—	
» en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm	2,800:	—	
	Transport	8,250:	—
		105,050	—

		Kronor	ö.
	Transport	8,250: —	105,050
Till	anskaffande och underhåll af materiel för oftalmiatriska kliniken vid institutet	500: —	
»	bekostande af teckningar i vetenskapliga ändamål vid institutet	1,500: —	
»	inköp af nya mikroskop för den histologiska afdelningen af institutet	3,964: —	
För	upprätthållande af undervisning och sjukvård vid vissa obstetriska och gynekologiska kliniker under en del af år 1904	1,500: —	15,714
<i>Allmänna läroverken och pedagogierna:</i>			
Till	beredande af tillfällig löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken och pedagogierna	481,600: —	
För	utvidgning af Östermalms allmänna läroverk	3,850: —	
Till	arfvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken	150,000: —	635,450
<i>Högre skolor för kvinnlig ungdom:</i>			
Till	resestipendier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid högre skolor för kvinnlig ungdom och samskolor		6,000
<i>Högre lärarinneseminariet:</i>			
För	uppehållande af undervisningen vid seminariet	8,000: —	
»	uppehållande af den valfria fjärde årskursen vid seminariet	3,000: —	
»	undervisning i huslig ekonomi vid seminariet och normalskolan för flickor	5,000: —	
»	beredande åt lärare och lärarinnor af tillfällig löneförbättring	3,250: —	19,250
<i>Folkundervisningen:</i>			
Till	ombyggnads- och nybyggnadsarbeten vid folkskolelärareseminariet i Linköping	60,000: —	
För	uppehållande af undervisningen uti en folkskolans högre afdelning vid den med folkskolelärarinneseminariet i Kalmar förenade öfningsskolan	1,650: —	
	Transport	61,650: —	781,464

		Kronor	ö.
	Transport	61,650: —	781,464 —
Till inköp af en tomt för ökad utrymme åt folkskole-			
lärarinneseminarier i Stockholm	124,800: —		
» uppförande af erforderliga byggnader för ett folkskole-			
lärareseminarium i Strängnäs	48,500: —		
För uppehållande af undervisningen vid folkskolelärare-			
seminariet i Strängnäs	43,448: —		
Till löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskole-			
lärareseminarierna samt till arfvoden åt teckningslärare			
för extra tjänstgöring och extra arfvoden åt musik-			
lärare vid dessa seminarier	39,000: —		
» anordnande af repetitionskurser i gymnastik för folk-			
skolelärare	7,000: —		
För beredande af möjlighet till skolgång för fattiga barn			
inom Vilhelmina församlings fjälltrakter och inom			
Risbäcks kapellförsamling	5,000: —		
Till upphjälpande af skolväsendet inom Arjeplogs för-			
samling	600: —		
» understöd åt mindre bemedlade manliga och kvinn-			
liga lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta			
bidrag af statsmedel	25,000: —		
» resestipendier åt rektorer samt öfriga lärare och lära-			
rinnor vid folkskolelärare- och folkskolelärarinnesemi-			
narierna	2,000: —		
» resestipendier åt folkskolelärare och folkskolelärarinnor	4,000: —	360,998 —	
<i>De tekniska läroverken:</i>			
Till förstärkning af lärarekrafterna vid tekniska högskolan	17,500: —		
» utförande af anordningar vid tekniska högskolan för			
att erhålla elektrisk ström från Stockholms stads			
elektricitetsverk	5,000: —		
» förstärkning af lärarekrafterna vid tekniska skolan i			
Stockholm	2,000: —		
» inköp och underhåll af inventarier och undervisnings-			
materiel vid tekniska skolan i Stockholm	750: —		
För uppehållande af verksamheten vid tekniska elementar-			
skolan i Norrköping	2,800: —		
» uppehållande af verksamheten vid tekniska elementar-			
skolan i Malmö	12,050: —		
» uppehållande af verksamheten vid tekniska elementar-			
skolan i Örebro	17,530: —		
	Transport	57,630: —	1,142,462 —

		Kronor	ö.
	Transport	57,630: —	1,142,462 —
För uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Borås		3,850: —	
» uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Hernösand		3,675: —	
Till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor samt till bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor		70,000: —	135,155 —
<i>Gymnastiska centralinstitutet.</i>			
För uppehållande af undervisningen i den kvinnliga lärokursen vid institutet med ett ökad antal elever			4,700 —
<i>Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen:</i>			
Till anordnande af repetitionskurser för äldre barnmorskor m. m.			3,000 —
<i>Veterinärundervisningen:</i>			
Till veterinärrättningen i Skara			900 —
<i>Vetenskapsakademien:</i>			
För inlösen af en internationell katalog öfver naturvetenskaplig litteratur		2,000: —	
» upprätthållande af den för upprättande af en internationell katalog öfver naturvetenskaplig litteratur anordnade regionalbyrå för Sverige		1,600: —	3,600 —
<i>Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:</i>			
Understöd till företagande af forskningar efter svenska minnen i främmande länder		3,000: —	
Till fortsättande och afslutande af konserveringsarbetena å Visby stadsmur med Visborgs slott		9,500: —	
För aftäckande och konservering af lämningarna af Riseberga kloster		2,000: —	14,500 —
<i>Musikaliska akademien:</i>			
För anordnande af ökad undervisning vid musikkonservatorium m. m.			6,532 —
	Transport		1,310,849 —

		Kronor	ö.
	Transport	1,310,849	—
<i>Naturhistoriska riksmuseum:</i>			
Till vård, underhåll och förkofran af museets etnografiska afdelning	3,500: —		
» inköp och insamling af naturalier vid museets afdelning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträde därstädes och till bestridande af andra med afdelningen förenade utgifter.....	2,000: —	5,500	—
<i>Meteorologiska centralanstalten:</i>			
Till upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst vid anstalten	9,050: —		
» upprätthållande af en meteorologisk station i Gellivare	300: —	9,350	—
<i>Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:</i>			
För uppehållande af undervisningen vid läroanstalten i Bollnäs för öfveråriga döfstumma	16,400: —		
Till handverksskolan i Kristinehamn för blinda	10,000: —		
» tryckning af blindskriften	2,500: —		
» understöd åt blindlärareelever och reseunderstöd åt blindlärare	1,200: —		
» resestipendier åt föreståndare, lärare och lärarinnor vid rikets abnormskolor (döfstumskolor, blindskolor och sinnesslöanstalter)	1,000: —	31,100	—
<i>Undervisningsanstalter för vanföra och lytta:</i>			
Till understöd åt undervisningsanstalter för vanföra och lytta m. m....		7,500	—
<i>Diverse anslag:</i>			
För beredande af religionsvård åt svenske sjömän m. fl. i utländska hamnar	15,000: —		
Till anställande af tre kontraktsadjunkter inom södra lappmarkens kontrakt samt de delar af Västerbottens andra och tredje kontrakt, som tillhöra lappmarken	6,000: —		
» resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter ...	1,100: —		
» anställande af två kontraktsadjunkter inom Västerbottens fjärde kontrakt	4,000: —		
» resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter ...	500: —		
	Transport	26,600: —	1,364,299

		Kronor	ö.
	Transport	26,600: —	1,364,299 —
Till	två stipendier för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket	1,500: —	
»	resestipendier åt prästmän	5,000: —	
»	bestridande af kostnaderna för viss utredning rörande ecklesiastika boställen, <i>förslagsanslag</i>	10,000: —	
Bidrag	till fullbordandet af den yttre restaureringen utaf Dalhems kyrka på Gottland	18,500: —	
Till	svenska fornskriftsällskapet	2,000: —	
»	nordiska museet	50,000: —	
»	kulturhistoriska museet i Lund	5,000: —	
»	understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »Nordiskt medicinskt arkiv»	3,000: —	
»	understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »Acta mathematica»	3,000: —	
»	understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »Sfinx»	1,200: —	
»	understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningkurser för arbetsklassen	100,000: —	
Bidrag	till kostnaderna för de från universiteten i Uppsala och Lund utom universitetsstäderna under år 1904 anordnade föreläsningkurser	6,000: —	
Bidrag	till kostnaderna för de för allmänheten afsedda föreläsningkurser under år 1904 vid universitetet i Lund	3,000: —	
Bidrag	till kostnaderna för de för allmänheten afsedda föreläsningkurser och förevisningar i Stockholm under år 1904	4,000: —	
Till	inrättande af lokal och anskaffande af en självregistrerande apparat för seismologiska undersökningar vid meteorologiska observatoriet i Uppsala m. m.	4,300: —	
»	aflöning af en assistent för de seismologiska undersökningarna vid meteorologiska observatoriet i Uppsala m. m.	2,000: —	
För	underhåll och tillsyn af de i riket inrättade vattenhöjdmättningsstationerna m. m.	2,800: —	
Till	fortsatt sammanställning och bearbetande af anteckningar öfver registrerade vattenhöjder	1,300: —	
För	befrämjande af svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran verksamhet	4,000: —	
Till	understöd åt kuranstalten Sans Souci invid Uppsala ..	3,000: —	
»	understöd åt Stockholms alkoholisthem	6,000: —	
»	understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmålen och svenskt folklif»	3,650: —	
	Transport	265,850: —	1,364,299 —

	Kronor	ö.
Transport	265,850: —	1,364,299 —
För åstadkommande af en utförlig ordbok öfver Gottlands folkhäl	1,100: —	
Till pedagogiska biblioteket i Stockholm	4,000: —	
» understöd för anordnande af vissa undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi	6,300: —	
» Sveriges centralförening för idrottens främjande	10,000: —	
För återgåldande af utaf marinförvaltningen och statskontoret förskottsvis utbetalda belopp	309,835: —	597,085 —
Summa		1,961,384 —